

ՀՏԶՀ «Ջրային տնտեսության ծրագրերի
իրականացման մասնաձյուղ»

ՈՌՈԳՄԱՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳԵՐԻ ԱՐԴԻԱԿԱՆԱՑՄԱՆ
ԾՐԱԳԻՐ

Լոտ 1

«Երևան, Արտաշատ, Արարատ, Էջմիածին, Արագածոտն և
Լոռի մարզերի սպասարկման տարածքների ոռոգման
համակարգերի վերականգնման նախագծում և
հեղինակային հսկողություն»

Պայմանագիր № ISMP/CQS/SW – 21/001

Նորքի ջրանցքի վերակառուցում

Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության նախնական
գնահատման հայտ

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

1. ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԴՐՈՒՅԹՆԵՐ	3
2. ԻՐԱՎԱԿԱՆ և ԿԱԶՄԱԿԵՐՊԱԿԱՆ ՀԻՄՔԵՐ	4
<u>2.1. Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատմանն ու կառավարմանն առնչվող ՀՀ օրենսդրություն</u>	4
<u>2.2. Միջազգային համաձայնագրեր</u>	10
3. ՆԱԽՏԵՍՎՈՂ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ՏԱՐԱԾՔԻ ՀԱՄԱՌՈՏ ՆԿԱՐԱԳԻՐԸ	11
<u>3.1. Տեղադիրքը</u>	11
<u>3.2. Կլիմայական պայմանները</u>	12
<u>3.3. Օդային ավազան</u>	18
<u>3.4. Ջրային ռեսուրսներ</u>	18
<u>3.5. Հողածածկ</u>	19
<u>3.6. Կենսաբազմազանություն</u>	23
<u>3.7. Սոցիալական պայմանները</u>	24
<u>3.8. Պատմամշակութային հուշարձաններ</u>	25
4. ՆԱԽՏԵՍՎՈՂ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ԲՆՈՒԹԱԳԻՐԸ	25
<u>4.2.1. Շինարարության կազմակերպման համառոտ նկարագիր</u>	26
<u>4.2.2. Տեխնիկական միջոցները</u>	29
<u>Շինարարության տևողությունը</u>	30
5. ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ՎՆԱՍԱԿԱՐ ԱԶԴԵՑՈՒԹՅԱՆ ԲԱՑԱՌՄԱՆԸ, ՆՎԱԶԵՑՄԱՆՆ ՈՒ ՓՈԽՀԱՏՈՒՑՄԱՆՆ ՈՒՂՂՎԱԾ ԲՆԱՊԱՀՊԱՆԱԿԱՆ ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐԻ ԾՐԱԳԻՐ	31
<u>ՀԱՎԵԼՎԱԾ 1. Բնապահպանական կառավարման պլան (ԲԿՊ)</u>	34
<u>ՀԱՎԵԼՎԱԾ 2. Բնապահպանական մոնիթորինգի պլան</u>	42
ՀԱՎԵԼՎԱԾ 3. Երևանի քաղաքապետարանի գրությունը	45
ՀԱՎԵԼՎԱԾ 4. Հանրային քննարկումներ	46

1. ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԴՐՈՒՅԹՆԵՐ

Սույն նախնական գնահատման հայտը կազմված է «Կոտայք, Գեղարքունիք, Շիրակ, Թալին, Եղեգնաձոր և Սյունիք ԶՕԸ-երի սպասարկման տարածքների ոռոգման համակարգերի վերականգնման նախագծում և հեղինակային հսկողություն» ծրագրով նախատեսված Նորքի ոռոգման ջրանցքի վերակառուցման աշխատանքների համար: Հսկողության աշխատանքների իրականացնող և սույն հայտի ձեռնարկող է հանդիսանում «ՀԳՇՆ» սահմանափակ պատասխանատվությամբ ընկերությունը:

Ծրագիրն իրականացվում է է «Ոռոգման համակարգերի արդիականացման ծրագրի» (ՈՀԱԾ՝ «Ծրագիր») շրջանակներում Եվրասիական բանկի կողմից կառավարվող Կայունացման և զարգացման եվրասիական հիմնադրամի (ԿԶԵՀ) կողմից տրամադրած ֆինանսավորմամբ: ՈՀԱԾ-ի նպատակն է՝ Հայաստանի ոռոգման ենթակառուցվածքների արդիականացումը և արդյունավետության բարձրացումը՝ կատարելով որոշ մայր և երկրորդ կարգի ջրանցքների վերականգնում, կրճատելով շահագործման և պահպանման ծախսերը, կրճատելով ոռոգման ջրի կորուստները, բարձրացնելով ջրօգտագործողների ընկերությունների (ԶՕԸ-ներ) աշխատանքի արդյունավետությունը:

Ծրագրի շինարարական աշխատանքների բյուջեի իրական վիճակի վերլուծությունը ցույց է տվել վարկային միջոցների արդյունավետ օգտագործում, ինչի շնորհիվ որոշվել է Ծրագրում ներառել ոռոգման համակարգերի վերականգնման լրացուցիչ նոր օբյեկտներ:

Սույն Ծրագրի շրջանակներում նախատեսվում է իրականացնել նախագծում և հեղինակային հսկողություն 6 ԶՕԸ-ների 16 ոռոգման օբյեկտների համար: Սույն ենթածրագիրը «Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման և փորձաքննության մասին» ՀՀ օրենքի (21 հունիսի, 2014) հոդված 14-ի կետ 6-ի համաձայն, ենթակա է շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման և փորձաքննության (300մմ-ից ավելի տրամագծով խողովակների կիրառում, որոնց երկարությունը 1 կմ-ից ավել է):

Ըստ շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության աստիճանի, նախատեսվող գործունեությունը դասակարգվում է «Գ» կատեգորիայի, որի համար պահանջվում է Նախնական գնահատման հայտի (ՆԳՀ) պատրաստում, որի համար բնապահպանական փորձքննության գործընթացը կազմակերպվելու է մեկ փուլով՝ նախնական գնահատման հայտի հիման վրա «Ջրային կոմիտեն» (ԶԿ) պատասխանատու կլինի ՈՀԱԾ-ի ընդհանուր ղեկավարության, իսկ «Հայաստանի

տարածքային զարգացման հիմնադրամը» («ՀՏԶՀ») «ՀՏԶՀ «Ջրային տնտեսության ծրագրերի իրականացման մասնաձյուղի» (ՀՏԶՀ «ՉՏԻՄ») միջոցով՝ ծրագրի իրականացման համար:

2. ԻՐԱՎԱԿԱՆ և ԿԱԶՄԱԿԵՐՊԱԿԱՆ ՀԻՄՔԵՐ

2.1. Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատմանն ու կառավարմանն առնչվող ՀՀ օրենսդրություն

Շրջակա միջավայրի խնդիրները կարգավորվում են ՀՀ սահմանադրությամբ, Հայաստանի Հանրապետության մասնակցությամբ միջազգային պայմանագրերով, ոլորտային օրենսգրքերով, օրենքներով և դրանից բխող ենթաօրենսդրական ակտերով:

«Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման և փորձաքննության մասին» ՀՀ օրենքով

1995թ. ընդունվեց ՀՀ Սահմանադրությունը, որի 10-րդ հոդվածը սահմանում է պետության պատասխանատվությունը շրջակա միջավայրի պահպանության և վերարտադրության, բնական պաշարների բնական օգտագործման վերաբերյալ:

2015թ. ընդունվեց ՀՀ Սահմանադրությունը 2005թ. փոփոխություններով, որի 12-րդ հոդվածը սահմանում է պետության խթանումը և յուրաքանչյուրի պարտավորությունը շրջակա միջավայրի պահպանության և կայուն զարգացման վերաբերյալ: Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման համակարգը ՀՀ-ում կառավարվում է «Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման և փորձաքննության մասին» ՀՀ օրենքով (2014թ.): Սույն օրենքը կարգավորում է ՀՀ-ում շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման և շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության պետական փորձաքննության ոլորտի հասարակական հարաբերությունները:

Շրջակա միջավայրի պահպանությունն ու բնական ռեսուրսների օգտագործումը կարգավորող գործող օրենսդրական դաշտը ներառում է նաև բազմաթիվ իրավական ակտեր: ՀՀ Կառավարության որոշումները բնապահպանական օրենքների գործողության հիմնական իրավական լծակներն են: Ոլորտը կարգավորվում է նաև ՀՀ նախագահի, վարչապետի և նախարարների որոշումներով և հրամաններով:

Աղյուսակ 2.1-ում հակիրճ ներկայացվում են այն օրենքների հիմնադրությունները, որոնք առնչվում են ոռոգման համակարգերի վերականգնման ծրագրի հետ:

Սույն հաշվետվությունը մշակվել է ՀՀ համապատասխան օրենսդրության ու նորմատիվային ակտերի (աղյուսակ 2.1), ինչպես նաև միջազգային

համաձայնագրերով ստանձնած ՀՀ պարտավորությունների (աղյուսակ 2.2) համաձայն: Հաշվետվության մեջ հաշվի են առնվել նաև շինարարական ոլորտը կարգավորող մի շարք օրենքներ և ենթաօրենսդրական ակտեր, որոնք սահմանում են շինարարական նորմերն ու չափանիշները (СНП-եր), ինչպես նաև «Պետության և հասարակության կարիքների համար սեփականության օտարման մասին» ՀՀ օրենքը (2006թ.):

Սույն հաշվետվության գնահատման աշխատանքներն իրականացվել են հիմնվելով «Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման և փորձաքննության մասին» ՀՀ օրենքի (21 հունիսի, 2014) համապատասխան դրույթների վրա: Վերջինիս համաձայն նախատեսվող գործունեությունը դասակարգվել է որպես «Գ» կատեգորիայի գործունեության տեսակ՝ փորձաքննության նախնական փուլին ներկայացվող շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության նախնական գնահատման հայտի պահանջներին համապատասխան, ըստ որի փորձաքննությունն իրականացվում է մեկ /նախնական/ փուլով:

Շրջակա միջավայրի պահպանության վերաբերյալ այլ օրենքների դրույթներ ևս հաշվի են առնվել սույն հաշվետվության գնահատման ժամանակ: Դրանք առնչվում են բնապահպանական հատուկ պահպանվող տարածքներին, մթնոլորտային օդի պահպանությանը, մշակութային և պատմության հուշարձաններին, բուսական և կենդանական աշխարհին, ջրային ռեսուրսների պահպանությանը, թափոնների կառավարմանը, աշխատողների աշխատանքային անվտանգության և սանիտարահիգիենիկ պայմանների ապահովմանը:

Նախատեսվող աշխատանքների իրականացման ընթացքում առաջացող հնարավոր ազդեցությունները կկանխարգելվեն և/կամ կնվազեցվեն շրջակա միջավայրի ազդեցությունը մեղմացնող միջոցառումների ժամանակին և ճիշտ իրականացման արդյունքում, որոնք հետագայում մանրամասն ներկայացված են ՇՄԿՊ-ում:

Նախնական գնահատման հաշվետվությունը ներառում է ծրագրի իրականացման տարբեր փուլերում (շինարարություն, շահագործում) հնարավոր ազդեցությունները շրջակա միջավայրի, ինչպես նաև բնակչության տարբեր խավերի վրա:

Աղյուսակ 2.1. Հայաստանի Հանրապետության շրջակա միջավայրի պահպանության ոլորտի օրենսդրություն

No.	Անվանում	Կարգավորման ոլորտը
1.	«Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման և փորձաքննության մասին» ՀՀ օրենքը (2014)	«Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման և փորձաքննության մասին» ՀՀ օրենքը բաղկացած է ՀՀ-ում տարբեր բնույթի ծրագրերի և գործունեությունների համար ՇՄԱԳ-ի գործընթացի հիմնական քայլերից: Օրենքով սահմանվում են ընդհանուր իրավական, տնտեսական և կազմակերպական սկզբունքներ, որոնք նախատեսված են տարբեր ծրագրերի և ճյուղային զարգացման “հայեցակարգերի” պարտադիր անցկացվող ՇՄԱԳ-ի իրականացման և փորձագիտական եզրակացության տրման համար: Օրենքի 14-րդ հոդվածով սահմանվում են շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության և շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության ենթակա նախատեսվող գործունեության տեսակներն՝ ըստ բնագավառների, որոնք դասակարգվում են երեք կատեգորիայի՝ «Ա», «Բ», «Գ», ըստ շրջակա միջավայրի վրա նվազող ազդեցության աստիճանի: Որևէ տարածքի «հատուկ կարգավիճակը» նույնպես շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության ուսումնասիրության անհրաժեշտություն է առաջացնում: Օրենքը հստակեցնում է ծանուցման, փաստաթղթավորման, հանրային խորհրդատվությունների և բողոքարկման ընթացակարգերը:
2.	«Բնության հատուկ պահպանվող արածքների մասին» ՀՀ օրենք (2006)	Սահմանում է հատուկ պահպանվող տարածքները, ինչպես նաև դրանց կառավարման ընթացակարգերը: Նախատեսում է հատուկ տարածքների որոշման և դրանք ղեկավարելու գործընթացները: Առանձնացվում է ՀՀ Պահպանվող հողատարածքների չորս տեսակ՝ պետական արգելոցներ, պետական պահուստավորման հողեր, ազգային պարկեր, բնական հուշարձաններ:
3.	«Պատմության և մշակույթի անշարժ հուշարձանների ու պատմական միջավայրի պահպանության և օգտագործման մասին» ՀՀ օրենք (1998)	Իրավական և քաղաքականության հիմքեր է ստեղծում ՀՀ տարածքում պատմամշակութային անշարժ հուշարձանների, պատմական միջավայրի պահպանության և օգտագործման համար ու կանոնակարգում է պահպանության և օգտագործման իրավահարաբերությունները: Օրենքի 15-րդ հոդվածը ներկայացնում է հուշարձանների բացահայտման և պետական գրանցման ընթացակարգերը, դրանց շուրջ պահպանման գոտիների գնահատման և պատմամշակութային արգելոցների ստեղծման ընթացակարգերը: 22-րդ հոդվածը պահանջում է նախքան հուշարձաններ պարունակող հողատարածքներում շինարարական, գյուղատնտեսական և այլ տիպի գործունեություն իրականացնելը ստանալ լիազորված մարմնի (Պատմական և մշակութային հուշարձանների պահպանության գործակալություն) հավանությունը:
4.	ՀՀ օրենք «Բուսական աշխարհի մասին» (1999), ՀՀ օրենք «Կենդանական աշխարհի մասին»(2000)	Հիմնականապես բուսական/կենդանական աշխարհի և կենսաբազմազանության պահպանության ապահովումն է, սահմանվում է ՀՀ բույսերի և կենդանիների պահպանության, պաշտպանության, օգտագործման, վերարտադրության և կառավարման, ինչպես նաև կենսաբազմազանության վրա մարդկանց գործունեության ազդեցությունը կարգավորելու քաղաքականություն, սահմանում է նաև տեսակների՝ մասնավորապես էնդեմիկ և վտանգված տեսակների, մոնիթորինգի և գնահատման ընթացակարգերը:
5.	«Մթնոլորտային օդի պահպանման մասին» ՀՀ օրենքը (1994թ. Հոկտեմբերի 11, ՀՕ-121)	Այս օրենքը կարգավորում է մթնոլորտային օդի մաքրության ապահովման, մթնոլորտային օդի վրա վնասակար ներգործությունների նվազեցման ու կանխման բնագավառում հասարակական հարաբերությունների հարցերը: Մթնոլորտային օդի վրա վնասակար ներգործությունների պետական հաշվառման, ինչպես նաև մթնոլորտային օդն աղտոտող նյութերի սահմանային թույլատրելի արտանետումների նորմատիվների մշակման և հաստատման վերաբերյալ հարցերը կարգավորվում են օրենքից բխող ենթաօրենսդրական ակտերով՝ Կառավարության 22.04.1999 թվականի N259 և 27.12.2012 թվականի N1673-Ն որոշումներով:

No.	Անվանում	Կարգավորման ոլորտը
6.	«ՀՀ հողային օրենսգիրք» (2001)	սահմանում է պետական, այդ թվում՝ տարբեր նպատակային նշանակության (գյուղատնտեսական, շինարարական, արդյունաբերական և այլ նպատակներով) հողերի օգտագործման դրույթները, ներառյալ էներգետիկայի, ջրային տնտեսության (ջրամատակարարում, ջրահեռացում, պոմպակայաններ, ջրամբարներ և այլն) և այլ նպատակներով հատկացվող հողերի օգտագործման հիմնադրույթները: Օրենսգիրքը սահմանում է հատուկ պահպանվող հողատարածքները, ինչպես նաև անտառածածկ, ջրածածկ և պահուստային հողերը: Այն նաև սահմանում է հողերի պահպանությանն ուղղված միջոցառումները, ինչպես նաև հողի նկատմամբ պետական մարմինների, տեղական ինքնակառավարման մարմինների և քաղաքացիների ունեցած իրավունքները: Ջրային հողեր են համարվում ջրային օբյեկտներով՝ գետերով, բնական և արհեստական ջրամբարներով, լճերով զբաղեցված, ինչպես նաև ջրային օբյեկտների օգտագործման և պահպանության համար անհրաժեշտ հիդրոտեխնիկական, ջրատնտեսային և այլ օբյեկտների համար առանձնացված տարածքները:
7.	«Հողերի օգտագործման և պահպանման նկատմամբ վերահսկողության մասին» օրենք (2008)	Նախատեսում է ՀՀ հողերի պահպանության և արդյունավետ օգտագործման խնդիրներն ու ձևերը, սահմանում է հողային օրենսդրության և կառույցների նկատմամբ վերահսկողություն, հողերի օգտագործումն ու պահպանությունը հսկող մարմինների իրավունքներն ու պարտականությունները: Օրենքի գործողությունը տարածվում է ՀՀ Հողային Ֆոնդի բոլոր հողերի վրա՝ անկախ նպատակից, սեփականության ձևից և/կամ օգտագործման իրավունքից:
8.	«Ընդերքի մասին ՀՀ օրենսգիրք»(2011)	ի թիվս այլ հարցերի, սահմանում է հանքային ռեսուրսների և ստորգետնյա ջրերի օգտագործման և պահպանության հիմնական դրույթները, ներառյալ՝ ստորգետնյա ջրային ռեսուրսների սանիտարական պահպանության գոտիները:
9.	«ՀՀ ջրային օրենսգիրք» (2002)	հիմնական նպատակն է երկրի ջրային ռեսուրսների պահպանության, ջրային ռեսուրսների արդյունավետ կառավարման միջոցով քաղաքացիների և տնտեսության կարիքների բավարարման և ապագա սերունդների համար ջրային ռեսուրսների պահպանման համար իրավական հիմքերի ապահովումը: Անդրադառնում է հետևյալ առանցքային խնդիրներին՝ պետական և տեղական ինքնակառավարման մարմինների և հասարակության պարտավորությունների սահմանում, ջրի ազգային քաղաքականության և ջրի ազգային ծրագրի մշակում, պետական ջրային կադաստրի և մոնիթորինգի համակարգի ստեղծում, հանրության համար համապատասխան տեղեկատվության մատչելիության ապահովում, ջրային ռեսուրսների և ջրային համակարգերի օգտագործման թույլտվություն տրամադրող համակարգերի ստեղծում, անդրասահմանային ջրային ռեսուրսների օգտագործում, ջրի որակի չափանիշների սահմանում, հիդրոլոգիական կառուցվածքների շահագործման անվտանգության խնդիրներ, ջրային ռեսուրսների պահպանություն և պետական վերահսկողություն: 2002 թ. Ջրային օրենսգրքի ընդունումը մի շարք կանոնակարգերի և ընթացակարգերի ընդունման անհրաժեշտություն առաջացրեց, այդ թվում՝ թույլվությունների տրամադրման ընթացակարգեր, սանիտարական ելքեր, ցամաքուրդային ջրի օգտագործում, ջրային ռեսուրսների այլընտրանքային հաշվառում, անդրասահմանային ջրային ռեսուրսների վերաբերյալ տեղեկատվության մատչելիություն, ձկնաբուծության նպատակներով ջրօգտագործում, ստորգետնյա ջրային ռեսուրսների պահպանություն, պետական ջրային կադաստրում փաստաթղթերի գրանցում, հանրության տեղեկացվածություն և Ջրային ռեսուրսների կառավարման գործակալության կողմից մշակված փաստաթղթերի հրապարակում, ինչպես նաև ջրային ոլորտին և բնապահպանական խնդիրներին առնչվող այլ ուղեցույցներ և նորմատիվ փաստաթղթեր:

No.	Անվանում	Կարգավորման ոլորտը
10.	«Թափոնների մասին» ՀՀ օրենք(2004)	սահմանում է թափոնների հավաքման, փոխադրման, պահման, մշակման, օգտահաման, ինչպես նաև շրջակա միջավայրի և մարդու առողջության վրա թափոններից առաջացող բացասական ազդեցությունների կանխարգելման հետ կապված իրավական եւ տնտեսական հիմքերը: Օրենքով սահմանում են նաև ոլորտի պետական լիազորված մարմինների իրավասությունները:
11.	ՀՀ օրենք «Ջրի ազգային քաղաքականության հիմնադրույթների մասին» (2005)	սահմանում է Հայաստանի Հանրապետության ջրային ռեսուրսների և ջրային համակարգերի պահպանության, ռազմավարական կառավարման և օգտագործման երկարաժամկետ զարգացման հայեցակարգը: Այն հստակեցնում է երկրի ջրային ոլորտի համապարփակ կառավարման և պլանավորման առանցքային սկզբունքները՝ սահմանելով առաջնահերթ խնդիրներն ու մոտեցումները:
12.	ՀՀ օրենք «Բնապահպանական վերահսկողության մասին» (2005)	կարգավորում է Հայաստանի Հանրապետությունում բնապահպանական օրենսդրության իրականացման նկատմամբ վերահսկողության կազմակերպման ու իրականացման հետ կապված հարցերը և սահմանում ՀՀ բնապահպանական օրենսդրության նորմերի իրականացման նկատմամբ վերահսկողության առանձնահատկությունների, համապատասխան ընթացակարգերի, պայմանների, դրանց հետ կապված հարաբերությունների, ինչպես նաև բնապահպանական վերահսկողության իրավական և տնտեսական հիմքերը:
13.	«ՀՀ Անտառային օրենսգիրք»(2005)	Կարգավորում է անտառների պահպանությունը, պաշտպանությունն ու կառավարումը:
14.	«ՀՀ կենդանիների Կարմիր գիրքը հաստատելու մասին» ՀՀ կառավարության որոշում (2010)	Գրանցվում են տեղեկություններ հազվագյուտ, անհետացման եզրին գտնվող կենդանիների մասին:
15.	«ՀՀ բույսերի Կարմիր գիրքը հաստատելու մասին» ՀՀ կառավարության որոշում (2010)	Սահմանում է՝ Հայաստանի Հանրապետության հազվագյուտ և անհետացման եզրին գտնվող վայրի բույսերի և սնկերի տեսակները, ենթատեսակները (այսուհետև՝ վայրի բույսեր և սնկեր) բույսերի Կարմիր Գրքում գրանցելու և գրանցումից հանելու շարունակական գործընթացների նախապատրաստման և վարման կարգը:
16.	ՀՀ կառավարության 2008 թվականի օգոստոսի 14-ի «ՀՀ բնության հուշարձանների ցանկը հաստատելու մասին» որոշումը	Բնության հուշարձան, բնության հատուկ պահպանվող տարածք, բնության բացառիկ կամ տիպիկ, գիտական, պատմամշակութային և գեղագիտական հատուկ արժեք ներկայացնող բնական օբյեկտ: Ցանկը հաստատում է ՀՀ կառավարությունը, պահպանման կարգը՝ այն պետական մարմինը, որն օբյեկտը հայտարարում է բնության հուշարձանները: Հուշարձանի տարածքում արգելվում է ցանկացած գործունեություն, որը վնասում է այն կամ վատթարացնում նրա վիճակն ու պահպանությունը:

17.	ՀՀ օրենք «Ջրի ազգային ծրագրի մասին» (2006)	հիմնական նպատակն է սահմանել Ջրային օրենսգրքով, Ջրի ազգային քաղաքականությամբ և Ծրագրով սահմանված հիմնական նպատակներին և խնդիրներին հասնելու համար նախատեսված կարճաժամկետ (մինչև 2010), միջնաժամկետ (2010-2015) և երկարաժամկետ (2015-2021) միջոցառումները: Օրենքը նախատեսում է հետևյալ առանցքային միջոցառումների իրականացումը. - միջոցառումների մշակում, որոնց նպատակն է ազգային ջրային պաշարի, ռազմավարական ջրային պաշարի, օգտագործելի ջրային ռեսուրսների սահմանումը և ազգային ջրային պաշարի ավելացումն ու պահպանությունը, ջրային համակարգերի դասակարգումը, պետական նշանակության ջրային համակարգերի չափանիշների սահմանումը, - ջրի պահանջարկի և առաջարկի գնահատում, - ջրային ռեսուրսների կուտակման/պահուստավորման, բաշխման և օգտագործման ռազմավարության մշակում, - միջոցառումների սահմանում` ուղղված ջրային նորմերի մշակմանը, էկոլոգիական/նվազագույն հոսքի ծավալի և սպառման համար օգտագործվող ջրի առավելագույն թույլատրելի սահմանների որոշմանը, հատուկ պահպանվող ավազանային տարածքների և արտակարգ էկոլոգիական իրավիճակների և աղետների գոտիների սահմանմանը, ջրային էկոհամակարգերի վրա բացասական ազդեցության կանխարգելմանը, ջրային ռեսուրսների մոնիթորինգի բարելավմանը և աղտոտման կանխարգելմանը, - Ջրի ազգային ծրագրի իրականացման համար ֆինանսական պահանջների և առաջարկվող ֆինանսավորման աղբյուրների սահմանում, - հանրության տեղեկացվածության ապահովում և այլն: “ՀՀ Ջրի ազգային ծրագրի մասին” ՀՀ օրենքը “դինամիկ” փաստաթուղթ է, որը պետք է պարբերաբար թարմացվի:
-----	--	--

2.2. Միջազգային համաձայնագրեր

Հայաստանի Հանրապետությունը ստորագրել և վավերացրել է նաև շրջակա միջավայրի պահպանությանը վերաբերող մի շարք միջազգային կոնվենցիաներ և արձանագրություններ, որոնք ներկայացված են աղյուսակ 2.2-ում: Ընդգծվածներն ամենաշատն են առնչվում սույն նախագծի բնապահպանական նախնական գննության և ազդեցության գնահատման հետ:

Աղյուսակ 2.2. ՀՀ կողմից ստորագրված և/կամ վավերացված բնապահպանական կոնվենցիաներ և արձանագրություններ

	Կոնվենցիայի կամ արձանագրության անվանումը և վայրը	Ստորագրվել է	Վավերացվել է
1.	«Միջազգային կարևորության խոնավ տարածքների մասին, հատկապես ջրաթռչունների բնակավայր» կոնվենցիա (Ռամսար, 1971թ.)	1993	վավերացված էԽՍՀՄ կողմից
2.	Կենսաբազմազանության մասին կոնվենցիա (Ռիո-դե-ժանեյրո, 1992)	1992	31/03/1993
3.	Կենսաբանական անվտանգության մասին Կարթագենյան արձանագրություն (Կարթագենա, 2000)	2000	15/03/2004
4.	Կլիմայի փոփոխության մասին ՄԱԿ-ի շրջանակային կոնվենցիան (Նյու Յորք, 1992)	1992	29/03/1993
5.	Կիոտոյի արձանագրություն (Կիոտո, 1997)		27/12/2002
6.	Մեծ հեռավորությունների վրա օդի անդրսահմանային աղտոտվածության մասին կոնվենցիա (ժնև, 1979)		14/05/1996
7.	«Անդրսահմանային ենթատեքստում շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման մասին» կոնվենցիա (Էսպո, 1991)		14/05/1996
	«Ռազմավարական էկոլոգիական գնահատման մասին» արձանագրություն (Կիև, 2003)	21/05/2003	
8.	Արդյունաբերական վթարների անդրսահմանային ազդեցությունների մասին կոնվենցիա (Շելսինկի, 1992)		14/05/1996
	Անդրսահմանային ջրերի վրա արդյունաբերական վթարների անդրսահմանային ներգործության արդյունքում պատճառած վնասի համար քաղաքական պատասխանատվության և փոխհատուցման մասին արձանագրություն (Կիև, 2003)	21/05/2003	
9.	Անապատացման դեմ պայքարի մասին ՄԱԿ-ի կոնվենցիա (Փարիզ, 1994)	1994	1997
10.	«Վտանգավոր թափոնների անդրսահմանային տեղափոխման և դրանց հեռացման նկատմամբ հսկողություն սահմանելու մասին» ՄԱԿ-ի կոնվենցիա (Բազել, 1989)		26/03/1999
11.	Օզոնային շերտի պահպանության մասին կոնվենցիա (Վիեննա, 1985)		28/04/1999
	Օզոնային շերտը քայքայող նյութերի մասին Մոնրեալի արձանագրություն (Մոնրեալ, 1987)		28/04/1999
12.	ՄԱԿ ԵՏՀ «Շրջակա միջավայրի հարցերի առնչությամբ տեղեկատվության հասանելիության, որոշումների ընդունելու գործընթացին հասարակության մասնակցության և արդարադատության մատչելիության մասին» կոնվենցիա (Օրիու, 1998թ.)	1998	14/05/2001
13.	ՄԱԿ-ի «Միջազգային առևտրում առանձին վտանգավոր քիմիական նյութերի և պեստիցիդների վերաբերյալ նախնական հիմնավորված համաձայնության ընթացակարգի կիրառման մասին» կոնվենցիա (Ռոտերդամ, 1998թ.)	1998	22/10/2003
14.	«Միջազգային լճերի և անդրսահմանային ջրահոսքերի պահպանության և օգտագործման մասին» կոնվենցիա (Շելսինկի, 1992)	1999	

	«Ջրի և առողջության մասին» արձանագրություն (1999)	17/06/1999	
15.	«Կայուն օրգանական աղտոտիչների մասին» կոնվենցիա (Ստոկհոլմ, 2001)	23/05/2001	22/10/2003
16.	«Կայուն օրգանական աղտոտիչների մասին» արձանագրություն	14/12/1998	
17.	«Շրջակա միջավայրի փոխակերպման տեխնիկական միջոցների ռազմական կամ այլ կարգի թշնամական օգտագործումը արգելելու մասին» կոնվենցիա (Ժնև, 1976թ.)		04/12/2001
18.	Լանդշաֆտների եվրոպական կոնվենցիա (Ֆլորենս, 2000)	14/05/2003	23/03/2004
19.	«Համաշխարհային մշակութային և բնական ժառանգության պահպանության մասին» կոնվենցիա (Փարիզ, 1972թ.)		22/06/1993
20.	Վայրի բնության և բնական միջավայրի պահպանության մասին Եվրոպայի կոնվենցիա (Բեռն, 1979)	13/03/2006	
21.	Հնագիտական ժառանգության պահպանության մասին եվրոպական կոնվենցիա	18/06/2005	
22.	Ոչ նյութական մշակութային ժառանգություն մասին կոնվենցիա		20/03/2006
23.	Ոչնչացման վտանգի տակ գտնվող վայրի կենդանական և բուսական աշխարհի տեսակների տարածման վայրերում միջազգային առևտրի մասին կոնվենցիա	1973	27/11/2010
24.	Ծանր մետաղների վերաբերյալ արձանագրություն	14/12/1998	
25.	Աղտոտիչների արտանետման և տեղափոխման ռեգիստրների մասին արձանագրություն (Կիև 2003)	21/05/2003	

3. ՆԱԽԱՏԵՍՎՈՂ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ՏԱՐԱԾՔԻ ՀԱՄԱՌՈՏ ՆԿԱՐԱԳԻՐԸ

3.1. Տեղադիրքը

Ուսումնասիրվող տարածքը գտնվում է Երևան քաղաքի Էրեբունի թաղամասին հարող, ինչպես նաև Մուշավանի և Վերին Ջրաշենի հողային տարածքներում:

Գեոմորֆոլոգիական տեսակետից տարածքը ներկայացնում է ալյուվիալ-պրոլյուվիալ- էլյուվիալ փոքրաթեք լանջ, բարդացված բլրաթմբերով և փոքրիկ գոգավորություններով: Ռելիեֆի բացարձակ նիշերը տատանվում են 1100-1130 մետրի սահմաններում:

Երկրաբանական կառուցվածքում մասնակցում են չորրորդական հասակի և ժամանակակից էլյուվիալ-դելյուվիալ, ալյուվիալ-պրոլյուվիալ առաջացումների բավական մեծ կուտակումներ:

Հիդրոերկրաբանական տեսակետից տարածքը շատ պարզ է, գրունտային ջրերը գտնվում են 80-100 մետր և ավելի խորը մակարդակներում:

Էկոզոգեն երկրաբանական երևույթներից առկա են մակերեսային էրոզիա, ջրողողում մթնոլորտային տեղումներից և անթրոպոգեն երևույթներ՝ կապված մարդու գործունեության հետ (կառուցապատում, տարածքի կտրում, հարթեցում և այլն):

ՀՀ սեյսմիկ գոտևորման սխեմատիկ քարտեզի համաձայն Երևան քաղաքը

գտնվում է III գոտում, ունի 0.4g գետնի առավելագույն հորիզոնական արագացում և 9 բալ երկրաշարժների հնարավոր ուժգնություն:

Համաձայն ինժեներաերկրաբանական ուսումնասիրությունների արդյունքների, նախատեսվող գործունեության տարածքը բարենպաստ է շինարարական աշխատանքների համար՝ Շինարարական աշխատանքները իրականացնելիս հնարավոր են առաջանան որոշ դժվարություններ մոտեցումների համար՝ կապված տարածքի կառուցապատվածության հետ:

Ստորև բերված են Նորքի ջրանցքում ամրացված հենանիշերի կոորդինատները WGS-84 (ARMREF 02) համակարգով

Անվանումը	X	Y	H
RP1	4447568.897	8462362.296	1118.137
RP2	4444630.867	8463640.15	1139.389
RP3	4446600.93	8463362.264	1091.229
RP4	4447105.274	8462981.553	1129.421
RP5	4445066.899	8463738.427	1105.864
RP6	4446067.123	8463771.392	1105.814

3.2. Կլիմայական պայմանները

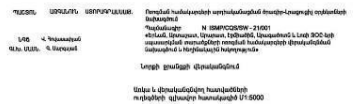
Ընդհանուր առմամբ Երևանի կլիման արտահայտված ցամաքային բնույթ է կրում՝ շոգ և չոր ամառներին հաջորդում են չափավոր ցուրտ, անկայուն ձնածածկով ձմեռները: Կլիմայի առանձնահատկությունները պայմանավորված են. ամռանը՝ հարավից՝ չոր տաք օդային զանգվածների, ձմռանը՝ հյուսիսից՝ ցուրտ օդային զանգվածների ներխուժումով: Գործունեության ենթակա տարածքը գտնվում է <<տաք>> կլիմայական գոտում: <<Տաք>> գոտու կլիմայական բնութագրերն են՝ ամառ՝ շոգ, չոր, միջին ջերմաստիճանը հուլիսին՝ 21 °C, հարաբերական խոնավությունը (ծ 15-ին)՝ 35% ցածր, բարենպաստ լեռնահովտային քամիներ՝ միջին արագությունը 2,0-3,0 մ/վ : Ձմեռ՝ ցուրտ, անհողմ, միջին ջերմաստիճանը հունվարին 0 °C-ց մինչև մինուս 5 °C, հարաբերական խոնավությունը (ծամր 15-ին) 60-70%, քամու միջին արագությունը՝ 2,0-3,0 մ/վ:

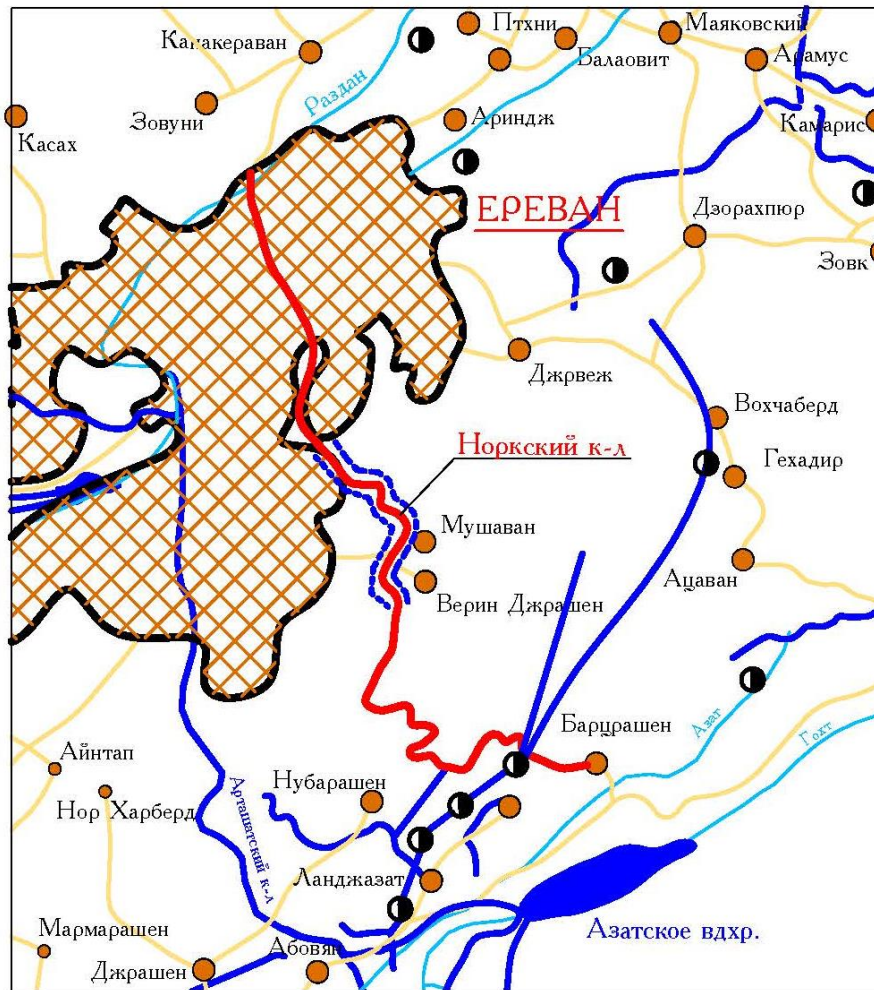
Առանց սառնամանիքների ժամանակաշրջանը կազմում է 213 օր, առանձին տարիներին տատանվելով 163-ից մինչև 234 օր: Օդի միջին ջերմաստիճանն ըստ բարձրության տատանվում է 11.5–120C: Բացառձակ նվազագույն ջերմաստիճանը դիտվել է հունվարին՝ մինուս 30 0C, բացառձակ առավելագույնը՝ հուլիս-օգոստոս ամիսներին՝ + 42 0C:

Տարածքի կլիման աչքի է ընկնում չորայնությամբ: Գարնան ամիսներին (մարտ – մայիս) դիտվում են մինչև 150 մմ տեղումներ, հունիս – սեպտեմբեր ամիսները խիստ չորային են՝ մինչև 64 մմ: Տեղումների տարեկան քանակը տատանվում է 286 մինչև 353 մմ:

Ամռանը օդի հարաբերական խոնավությունը կազմում է 49% – 53%, ձմռանը՝ 73% - 76%, գարնանը՝ 57% – 61% և աշնանը՝ 51% – 70%:

Ստորև իրադրային պլանը, շինարարության գլխավոր հատակագիծը և կլիմայական ցուցանիշներն ըստ Արաբկիր օդերևութաբանական կայանի տվյալների:

Պայմանական նշաններ

Условные обозначения

Legend

- ուսումնասիրվող ջրանցք
исследуемый канал
canal under study
- ջրանցքի վերականգնվող հատված
восстанавливаемый отрезок канала
canal section to be rehabilitated
- բնակավայրեր
населенные пункты
settlements
- ճանապարհներ
дороги
roads
- գետեր
реки
rivers
- ոռոգման ջրանցքներ
оросительные каналы
irrigation canals
- պոմպակայաններ
насосные станции
pumping stations
- ջրամբարներ
резервуары
reservoirs

Երևան, Արտաշատ, Արարատ, Եղմիածին, Արագածոտն և Լոռի ՖՕԸ-երի սպասարկման տարածքների ոռոգման համակարգերի վերականգնման նախագիծը և հեղինակային հսկողություն				Փուլ	Թերթ	Թերթեր
№95			Պատվեր՝ N ISMP/CQS/SW - 21/001	Ն	1	
Բաժնի պետ			Նորի ջրանցք Իրավիճակային սխեմա			
Գլխ. մասն.						
Նախագծող՝ Է. Գրիգորյան						
Проектирование и авторский надзор за восстановлением оросительных систем обслуживаемых обществами водопользователей Ереван, Арташаты, Арарат, Էճիմիաձին, Արագածոտն և Լորի				Փառ	Լստ	Լստեր
ԳԻՍ			Заказ: N ISMP/CQS/SW - 21/001	ՈՍ	1	
Նախ. տն. մասն.			 Ситуационная схема			
Глав. спец.						
Проектир.՝ Զ. Գրիգորյան						
Design and Author's Supervision for Rehabilitation of Irrigation Systems Served by Yerevan, Artashat, Ararat, Etchmiadzin, Aragatsotn and Lori WUAs				Փառ	Լստ	Լստեր
DCE			Order: N ISMP/CQS/SW - 21/001	PD	1	
Head of Dept.			Nork Canal Situational Scheme			
Chief Spec.						
Designed by՝ Է. Grigoryan						

Աղյուսակ 3.1. Մթնոլորտային օդի միջին ջերմաստիճանը Արաբկիր օդերևութաբանական կայանի տվյալներով

Օդերև- ութաբ. կայանը	Բարձրությունը ծովի մակար- դակից, մ	Միջին ջերմաստիճանը ըստ ամիսների, C°												Միջին տարե- կան	Բացարձակ նվազագույն	Բացարձակ առավելա- գույն
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12			
Արաբկիր	1113	-2.9	-0.8	5.1	11.8	16.3	20.8	24.5	24.2	19.9	13.1	6.4	0.1	11.5	-21	41

Աղյուսակ 3.2 Օդի հարաբերական խոնավությունը Արաբկիր օդերևութաբանական կայանի տվյալներով

Օդերև- ութաբ. կայանը	Բարձրությունը ծովի մակար- դակից, մ	Օդի հարաբերական խոնավությունը ըստ ամիսների, %												Միջին տարեկան	Միջին ամսական ժ. 15-ին	
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12		հունվարին	օգոստոսին
Արաբկիր	1113	77	73	61	57	59	53	49	50	51	60	70	76	61	69	35

Աղյուսակ 3.3. Մթնոլորտային տեղումները և ձնածածկույթը Արաբկիր օդերևութաբանական կայանի տվյալներով

Բնակավայրի անվանումը	Տեղումների քանակը միջին ամսական / օրական առավելագույն, մմ												Տարեկան	Ձնածածկույթը, մմ	
	Ըստ ամիսների													Առավելագույն տասնօրյակային ձնածածկույթը, մմ	Տարվա ձնածածկույթի օրերը
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12			
Արաբկիր	28	31	38	48	55	29	16	8	11	31	30	28	353	50	53
	22	28	26	34	47	47	34	22	47	34	30	26	47		

Աղյուսակ 3.4. Քամու պարամետրերը Արաբկիր օդերևութաբանական կայանի տվյալներով

Բնակավայրի, օդերևութա- նական կայանի անվանումը	Միջին տարեկան վթնություն (հՊա)	Ամիսներ	Կրկնելիություն, % /միջին արագություն, մ/վրկ ըստ ուղղությունների								Անհողմությունների հոսնեհումություն, %	Միջին ամսական արագություն, մ/վ	Միջին տարեկան արագություն, մ/վ	Ուժեղ քամիներով (Պ 15մ/վՊ օրեհռոտակ)	Հաշվարկային արագությունը, մ/վ, որը հնարավոր է մեկ անգամ "Դ" տարիների		
			Հյուսիսային (Հս)	Հյուսիս-արևելյան (ՀսԱրլ)	Արևելյան (Արլ)	Հարավ-արևելյան (ՀվԱրլ)	Հարավ (Հվ)	Հարավ-արևմտյան (ՀվԱրմ)	Արևմտյան (Արմ)	Հյուսիս-Արևմտյան (ՀսԱրմ)					20	50	100
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
Արաբկիր	1113	Հունվար	13	29	18	7	14	20	6	3	45	0.9	2.0	30	20	23	25
			1.9	1.9	1.6	1.7	1.8	1.5	1.8	1.9							
		Ապրիլ	15	29	6	8	12	17	9	4	15	2.1					
			3.1	2.6	2.3	2.2	2.5	2.4	2.5	2.5							
		Հուլիս	28	32	3	3	8	16	7	3	13	3.4					
			6.0	4.8	1.7	1.7	1.7	1.7	2.0	2.6							
		Հոկտեմբեր	17	37	6	5	10	16	6	3	19	1.8					
			2.9	2.5	2.0	1.9	1.7	1.9	1.9	2.0							

3.3. Օդային ավազան

ՀՀ տարածքում մթնոլորտային օդի աղտոտվածությունը վերահսկվում է ՀՀ շրջակա միջավայրի նախարարության «Հիդրոօդերևութաբանության և մոնիթորինգի կենտրոն» ՊՈԱԿ (այսուհետ՝ ՊՈԱԿ) կողմից:

Երևան քաղաքում կատարվել են փոշու, ծծմբի երկօքսիդի, ազոտի օքսիդների, ածխածնի մոնօքսիդի և գետնամերձ օզոնի դիտարկումներ: Քաղաքում գործում է 45 դիտակետ և 5 դիտակայան: 2020 թվականին Երևան քաղաքի մթնոլորտային օդում որոշված ցուցանիշների միջին տարեկան կոնցենտրացիաները չեն գերազանցել համապատասխան ՍԹԿ-ները, սակայն տարվա ընթացքում և քաղաքի տարբեր հատվածներում դիտվել են գերազանցումներ: Իրականացված դիտարկումների 21%-ում դիտվել են փոշու, 25%-ում՝ ծծմբի երկօքսիդի, 24%-ում՝ ազոտի երկօքսիդի, 0.9%-ում՝ գետնամերձ օզոնի համապատասխան ՍԹԿ-ներից գերազանցումներ, ինչը կարող է պայմանավորված լինել ինչպես բնակլիմայական պայմաններով և աղտոտման աղբյուրներով, այնպես էլ կանաչ տարածքների սակավությամբ: Քաղաքում մթնոլորտային օդի աղտոտման հիմնական աղբյուրներ են հանդիսանում տրանսպորտը, արդյունաբերությունը, էներգետիկան, քաղաքաշինությունը:

Ըստ ՀՀ շրջակա միջավայրի նախարարության «Հիդրոօդերևութաբանության և մոնիթորինգի կենտրոն»-ում իրականացված անալիզների արդյունքների նշված նյութերի կոնցենտրացիաները կազմել են.

Աղյուսակ 3.10. Երևան քաղաքի մթնոլորտային օդի դիտարկումների արդյունքները, 2020թ.

Որոշվող միացություն	Դիտարկված առավելագույն կոնցենտրացիա, մգ/մ ³ (դիտակայանի համար)		Միջին տարեկան կոնցենտրացիա, մգ/մ ³	ՍԹԿ միջին օրական, մգ/մ ³
Ծծմբի երկօքսիդ	0.054	(դիտ. N2)	0.012	0.05
Ազոտի երկօքսիդ	0.099	(դիտ. N7)	0.032	0.04
Փոշի	0.563	(դիտ. N1)	0.116	0.15
Գետնամերձ օզոն	0.038	(դիտ. N8)	0.004	0.03

3.4. Ջրային ռեսուրսներ

ՀՀ տարածքում ջրային ռեսուրսների ֆոնային աղտոտվածությունը նույնպես վերահսկվում է «Հիդրոօդերևութաբանության և մոնիթորինգի կենտրոն» ՊՈԱԿ կողմից:

ՀՀ կառավարության կողմից՝ «Կախված տեղանքի առանձնահատկություններից, յուրաքանչյուր ջրավազանային կառավարման տարածքի ջրի որակի ապահովման նորմերը սահմանելու մասին» որոշմամբ (ՀՀ կառավարության 2011 թվականի հունվարի 27-ի N 75 Ն որոշում): ՀՀ-ում մակերևութային ջրերի որակի գնահատման համակարգը ջրի քիմիական որակի յուրաքանչյուր ցուցանիշի համար

տարբերակում է կարգավիճակի հինգ դաս՝ «գերազանց» (1-ին դաս), «լավ» (2-րդ դաս), «միջակ» (3-րդ դաս), «անբավարար» (4-րդ դաս) և «վատ» (5-րդ դաս): Ջրի քիմիական որակի ընդհանրական գնահատականը ձևավորվում է վատագույն որակ ցուցաբերող ցուցանիշի դասով:

Մակերևութային ջրերի մոնիթորինգի դիտացանցում ընդգրկված է Հանրապետության 6 ջրավազանային կառավարման տարածքի (Հյուսիսային, Ախուրյան, Հրազդան, Սևան, Արարատյան, Հարավային) ջրային օբյեկտների (գետեր, ջրամբարներ, Արփա-Սևան ջրատարը և Սևանա լիճը) 131 դիտակետ: Ջրի որակը բնութագրվում է ֆիզիկաքիմիական՝ մինչև 45 ինդիկատորային ցուցանիշով (հիմնական անիոններ և կատիոններ, սնուցող նյութեր, ծանր մետաղներ, առաջնային օրգանական աղտոտիչներ), տարեկան 5-12 անգամ հաճախականությամբ:

Հրազդանի ջրավազանային կառավարման տարածք (ՋԿՏ)

Հրազդանի ՋԿՏ-ը ներառում է Հրազդանի և Քասախի գետավազանները: Այստեղ ջրային ռեսուրսների աղտոտման աղբյուրներ են հանդիսանում հիմնականում կոմունալ- կենցաղային կեղտաջրերը:

2020 թվականին Հրազդանի ՋԿՏ-ում մակերևութային ջրերի որակի մոնիթորինգն իրականացվել է 20 դիտակետում, որոնցից 10%-ում ջրի որակը գնահատվել է 2-րդ դաս, 25%-ում՝ 3-րդ դաս, 15%-ում՝ 4-րդ դաս և 50%-ում՝ 5-րդ դաս: Նախորդ տարվա համեմատ 2020 թվականին ջրի որակի էական փոփոխություն չի նկատվել: Աղտոտված գետերից են Քասախը, Գեղարոտը, Հրազդանը և Գետառը:

Հրազդան գետի ջրի որակը Գեղամավան գյուղի մոտ հատվածում գնահատվել է «միջակ» (3-րդ դաս)՝ պայմանավորված թթվածնի քիմիական պահանջով, մանգանով, նատրիումով և բորով: Քաղսի գյուղից ներքև, Արգել գյուղից ներքև, Արգնի ՀԷԿ-ից ներքև, Երևան քաղաքից ներքև՝ Դարբնիկ գյուղի մոտ, գետաբերանի և Գեղանիստ գյուղի մոտ հատվածներում ջրի որակը գնահատվել է «վատ» (5-րդ դաս)՝ պայմանավորված լուծված թթվածնով, ամոնիում, ֆոսֆատ իոններով, մանգանով, վանադիումով, կալիումով, ընդհանուր անօրգանական ազոտով և ընդհանուր ֆոսֆորով:

Գետառ գետի ջրի որակը գետաբերանի հատվածում գնահատվել է «վատ» (5-րդ դաս)՝ պայմանավորված ամոնիում, նիտրիտ, ֆոսֆատ իոններով և վանադիումով:

3.5. Հողածածկ

Նախատեսվող գործունեության ենթակա տարածքում հանդիպում են հողածածկի հետևյալ տիպերը.

- ❖ Բաց շագանակագույն խճաքարային տեղ-տեղ կարբոնատային ցեմենտացած
- ❖ Կիսաանապատային գորշ խճաքարային տեղ-տեղ կարբոնատային
- ❖ Պլեոհիդրոմորֆ կապակցված մնացորդային ալկալիացած աղակալած:

Անմիջապես աշխատանքների տեղամասերում հողածածկ չկա: Այստեղ առկա է

գործող ջրանցքը: Շինարարական հրապարակների համար տարածքները ընտրվում են սլապատ կամ ասֆալտապատ հատվածներում՝ նոր տարածքների վնասումը բացառելու համար:

Ուղեգծի համառոտ նկարագիրը

Ուսումնասիրվող տարածքում, առկա ջրանցքի արդիականացման ծրագրի շրջանակում, անհրաժեշտ է նախագծել 3.24 կմ վթարային հատված, որի երկրաբանալիթոլոգիական կտրվածքը ըստ նշակետերի և շինարարական մշակման կարգը բերվում են ստորև:

ՆԿ 0+00 - 1+20

Շերտ-1 0.0-2.0 Ավազակավային գրունտ բաց շագանակագույն, կոպճի պարունակությամբ մինչև 10%-ի չափով: Ժ1Ֆ33^գ - III

ՆԿ 1+20 – 9+00

Շերտ-1 0.0-1.3 Ավազակավային գրունտ բաց շագանակագույն, կոպճի պարունակությամբ մինչև 10%-ի չափով: Ժ1Ֆ33^գ - III

Շերտ-2 1.3-1.7 Ճալաքարակոպճային գրունտ կավավազային լցոնով մինչև 30%-ի չափով: Ժ1Ֆ6^գ - IV

Շերտ-3 1.7-3.0 Կավ մուգ շագանակագույն, կիսապինդ թանձրության: Ժ1Ֆ8^գ - III

ՆԿ 9+00 - 17+00

Շերտ-1 0.0-2.0 Ավազակավային գրունտ բաց շագանակագույն, կոպճի պարունակությամբ մինչև 10%-ի չափով: Ժ1Ֆ33^գ - III

ՆԿ 17+00 – 20+99

Շերտ-1 0.0-0.6 Ավազակավային գրունտ բաց շագանակագույն, կոպճի պարունակությամբ մինչև 10%-ի չափով: Ժ1Ֆ33^գ - III

Շերտ-2 0.6-2.0 Ճալաքարակոպճային գրունտ կավավազային լցոնով մինչև 30%-ի չափով: Ժ1Ֆ6^գ - IV

ՆԿ 20+99 – 21+07

Շերտ-1^բ 0.0-0.4 Լիցք՝ մանրախճային կազմության, նստեցված (10 տարուց ավելի վաղեմության), ծառայում է որպես ծածկ գրունտային ճանապարհի համար: Ժ1Ֆ24^բ-III

Շերտ-1 0.4-0.6 Ավազակավային գրունտ բաց շագանակագույն, կոպճի պարունակությամբ մինչև 10%-ի չափով: Ժ1Ֆ33^գ - III

Շերտ-2 0.6-2.0 Ճալաքարակոպճային գրունտ կավավազային լցոնով մինչև 30%-ի չափով: Ժ1Ֆ6^գ - IV

ՆԿ 21+50 – 32+40 (ուղեգծի վերջը)

Շերտ-2 0.0-2.1 Ճալաքարակոպճային գրունտ կավավազային լցոնով մինչև 30%-ի չափով: Ժ1Ֆ6^գ - IV

Փորվածքների նկարագիր

ՄԿ – 1 (ՆԿ 0+00)

- 0.0 - 2.0 Ավազակավային գրունտ շագանակագույն, դեղնավուն երանգով, կոպճի պարունակությամբ 5-10%-ի չափով, թույլ խոնավ, կիսապինդ թանձրության: Բեկորային նյութը լավ, միջին և թույլ հղկվածության է, ներկայացված տարբեր ապարներով:

ՄԿ – 2 (ՆԿ 1+70)

- 0.0 - 1.3 Ավազակավային գրունտ շագանակագույն, դեղնավուն երանգով, կոպճի պարունակությամբ 5-10%-ի չափով, թույլ խոնավ, կիսապինդ թանձրության: Բեկորային նյութը լավ, միջին և թույլ հղկվածության է, ներկայացված տարբեր ապարներով:
- 1.3 - 1.8 Ճալաքարակոպճային գրունտ կավավազային լցոնով մինչև 25-30%-ի չափով, միջին խտության: Բեկորային նյութը լավ, միջին և թույլ հղկվածության է, ներկայացված տարբեր ապարներով:
- 1.8 - 3.0 Կավ մուգ շագանակագույն, կոպճի պարունակությամբ մինչև 5%-ի չափով, թույլ խոնավ, կիսապինդ թանձրության:

ՄԿ – 3 (ՆԿ 3+80)

- 0.0 - 1.4 Ավազակավային գրունտ շագանակագույն, դեղնավուն երանգով, կոպճի պարունակությամբ 5-10%-ի չափով, թույլ խոնավ, կիսապինդ թանձրության: Բեկորային նյութը լավ, միջին և թույլ հղկվածության է, ներկայացված տարբեր ապարներով:
- 1.4 - 1.7 Ճալաքարակոպճային գրունտ կավավազային լցոնով մինչև 25-30%-ի չափով, միջին խտության: Բեկորային նյութը լավ, միջին և թույլ հղկվածության է, ներկայացված տարբեր ապարներով:
- 1.7 - 2.5 Կավ մուգ շագանակագույն, կոպճի պարունակությամբ մինչև 5%-ի չափով, թույլ խոնավ, կիսապինդ թանձրության:

ՄԿ – 4 (ՆԿ 6+40)

- 0.0 - 1.6 Ավազակավային գրունտ շագանակագույն, դեղնավուն երանգով, կոպճի պարունակությամբ 5-10%-ի չափով, թույլ խոնավ, կիսապինդ թանձրության:

Բեկորային նյութը լավ, միջին և թույլ հղկվածության է, ներկայացված տարբեր ապարներով:

1.6 - 1.8 Ճալաքարակոպճային գրունտ կավավազային լցոնով մինչև 25-30%-ի չափով, միջին խտության: Բեկորային նյութը լավ, միջին և թույլ հղկվածության է, ներկայացված տարբեր ապարներով:

1.8 - 2.6 Կավ մուգ շագանակագույն, կոպճի պարունակությամբ մինչև 5%-ի չափով, թույլ խոնավ, կիսապինդ թանձրության:

ՄԿ – 5 (ՆԿ 9+40)

0.0 - 2.0 Ավազակավային գրունտ շագանակագույն, դեղնավուն երանգով, կոպճի պարունակությամբ 5-10%-ի չափով, թույլ խոնավ, կիսապինդ թանձրության: Բեկորային նյութը լավ, միջին և թույլ հղկվածության է, ներկայացված տարբեր ապարներով:

ՄԿ – 6 (ՆԿ 12+40)

0.0 - 1.8 Ավազակավային գրունտ շագանակագույն, դեղնավուն երանգով, կոպճի պարունակությամբ 5-10%-ի չափով, թույլ խոնավ, կիսապինդ թանձրության: Բեկորային նյութը լավ, միջին և թույլ հղկվածության է, ներկայացված տարբեր ապարներով:

ՄԿ – 7 (ՆԿ 15+40)

0.0 - 2.0 Ավազակավային գրունտ շագանակագույն, դեղնավուն երանգով, կոպճի պարունակությամբ 5-10%-ի չափով, թույլ խոնավ, կիսապինդ թանձրության: Բեկորային նյութը լավ, միջին և թույլ հղկվածության է, ներկայացված տարբեր ապարներով:

ՄԿ – 8 (ՆԿ 18+00)

0.0 - 1.0 Ավազակավային գրունտ շագանակագույն, դեղնավուն երանգով, կոպճի պարունակությամբ 5-10%-ի չափով, թույլ խոնավ, կիսապինդ թանձրության: Բեկորային նյութը լավ, միջին և թույլ հղկվածության է, ներկայացված տարբեր ապարներով:

1.0 - 2.0 Ճալաքարակոպճային գրունտ կավավազային լցոնով մինչև 25-30%-ի չափով, միջին խտության: Բեկորային նյութը լավ, միջին և թույլ հղկվածության է, ներկայացված տարբեր ապարներով:

ՄԿ – 9 (ՆԿ 21+00)

0.0 – 0.1 Ասֆալտ:

0.1 – 0.4 Լիցք՝ մանրախճային կազմության, նստեցված (10 տարուց ավելի վաղեմության),

ծառայում է ասֆալտի համար որպես հիմնատակ:

0.4 - 0.6 Ավազակավային գրունտ շագանակագույն, դեղնավուն երանգով, կոպճի պարունակությամբ 5-10%-ի չափով, թույլ խոնավ, կիսապինդ թանձրության: Բեկորային նյութը լավ, միջին և թույլ հղկվածության է, ներկայացված տարբեր ապարներով:

0.6 - 2.0 Ճալաքարակոպճային գրունտ կավավազային լցոնով մինչև 25-30%-ի չափով, միջին խտության: Բեկորային նյութը լավ, միջին և թույլ հղկվածության է, ներկայացված տարբեր ապարներով:

ՄԿ – 10 (ՆԿ 23+50)

0.0 - 2.0 Ճալաքարակոպճային գրունտ կավավազային լցոնով մինչև 25-30%-ի չափով, միջին խտության: Բեկորային նյութը լավ, միջին և թույլ հղկվածության է, ներկայացված տարբեր ապարներով:

ՄԿ – 11 (ՆԿ 26+50)

0.0 - 1.8 Ճալաքարակոպճային գրունտ կավավազային լցոնով մինչև 25-30%-ի չափով, միջին խտության: Բեկորային նյութը լավ, միջին և թույլ հղկվածության է, ներկայացված տարբեր ապարներով:

ՄԿ – 12 (ՆԿ 29+00)

0.0 - 2.1 Ճալաքարակոպճային գրունտ կավավազային լցոնով մինչև 25-30%-ի չափով, միջին խտության: Բեկորային նյութը լավ, միջին և թույլ հղկվածության է, ներկայացված տարբեր ապարներով:

ՄԿ – 13 (ՆԿ 32+40)

0.0 - 1.7 Ճալաքարակոպճային գրունտ կավավազային լցոնով մինչև 25-30%-ի չափով, միջին խտության: Բեկորային նյութը լավ, միջին և թույլ հղկվածության է, ներկայացված տարբեր ապարներով:

3.6. Կենսաբազմազանություն

Ներկայացվող տեղանքը գտնվում է Երևանի ֆլորիստիկ շրջանում, անապատային-կիսաանապատային գոտում:

Այս տարածքում հանդիպող բուսականության տեսակներն են. Մատիտեղ /երկու տեսակ, որոնցից մեկի սերմերի պատիճը ուլունքաշար է, մյուսինը՝ փնջով լոբի/,

ուղտափուշ պարսկական, երկտերև, օշինդր, Կապար փշոտ, Իշաովույտ, կովի առվույտ:

Այս տարածքում հացազգիներից գերակշռում է կծմախոտը, կա անապատային սեզ:

Կենդանիներից տեղանքում հանդիպում են ողնաշարավորներից, լճագորտ, մողես, սովորական լորտու, տնային ճնճղուկ, մոխրագույն ագռավ, կաչաղակ, սովորական և հասարակական դաշտամուկ, մոխրագույն առնետ, անողնաշարավորներից՝ անձրևաորդ, մրջյուն, մեղու, ծղրիդ, ճոխկ, մորեխ, փայտոջիլ, կապտաթիթեռ, մոծակ, սենյակային և դաշտային ճանճեր:

Թռչուններ՝ կոնչան բադ, եղեգնահավ, լոր, թխակապույտ աղավնի, կտցարներ:

Անմիջապես ջրանցքի վերակառուցման աշխատանքների տեղանքում չկա բնական բուսածածկ և չկան վայրի կենդանիներ:

3.7. Սոցիալական պայմանները

Նորքի ջրանցքը գտնվում է Երևան քաղաքի Էրեբունի վարչական շրջանի Մուշավանի և Վերին Ջրաշենի հողային տարածքներում.

- Երևան քաղաքի կենտրոնից մինչև 5կմ հեռավորության վրա
- Երևան երկաթգիծ կայարանից – 4կմ հեռավորության վրա
- Ջրաշեն համայնքից մինչև 2կմ հեռավորության վրա

Մայրաքաղաք Երևանը գտնվում է Արարատյան դաշտավայրի հյուսիս-արևելյան մասում: Սահմանակից է ՀՀ Արագածոտնի, Կոտայքի, Արարատի և Արմավիրի մարզերին:

Երևանը Հայաստանի Հանրապետության մայրաքաղաքն է: Այն խոշորագույնն է ոչ միայն ՀՀ ներկա 49 քաղաքների, այլև պատմական Հայաստանի մայրաքաղաքների շարքում:

Մայրաքաղաքում են գտնվում ՀՀ Ազգային ժողովն ու ՀՀ կառավարությունը, ՀՀ բոլոր նախարարություններն ու հիմնական գերատեսչությունները, հասարակական և այլ կազմակերպությունների, տարբեր միությունների, հիմնադրամների, հանձնաժողովների, դատախարական մարմինների, դրամատների ու սակարանների (բորսաների) ճնշող մեծամասնությունը, զանգվածային լրատվամիջոցների մեծ մասը:

Մայրաքաղաքում են գործում ՀՀ-ում միջազգային (միջկառավարական, միջպետական) և այլ կազմակերպությունների ներկայացուցչությունների գրասենյակները:

Երևանը հանրապետության ամենախոշոր տնտեսական կենտրոնն է: Բազմաճյուղ արդյունաբերության հիմնական ուղղությունը մշակող արդյունաբերությունն է:

Երևանի արդյունաբերության հիմնական ճյուղերն են սննդամթերքի, ներառյալ խմիչքների, արտադրությունը, քիմիական և մետաղագործական արդյունաբերությունը:

Գյուղատնտեսությունը հիմնականում մասնագիտացած է անասնաբուծությունում և բուսաբուծությունում:

Բեռնաուղևորափոխադրումներն իրականացվում են ավտոմոբիլային տրանսպորտով և էլեկտրատրանսպորտով (քաղաքում գործում է երկաթուղային կայարան և օդանավակայան, որոնք ապահովում են կապն արտաքին աշխարհի հետ):

Էրեբունի վարչական շրջանն ընդհանուր սահմաններ ունի Կենտրոն, Նորք-Մարաշ, Նոր Նորք, Շենգավիթ և Նուբարաշեն վարչական շրջանների հետ: Արտաքին սահմանագծով հարում է Կոտայքի և Արարատի մարզերին:

Տարածքը՝ 4850 հա

Բնակչությունը՝ 126 300 մարդ

3.8. Պատմամշակութային հուշարձաններ

Ծրագրի իրականացումը չի կարող ունենալ որևէ բացասական ազդեցություն ոռոգման համակարգերն ընդգրկող բնակավայրերի պատմամշակութային և/կամ հնագիտական հուշարձանների վրա:

Բոլոր աշխատանքներն իրականացվելու են բնակավայրերի բնակելի տարածքներից դուրս՝ արդեն գոյություն ունեցող ոռոգման համակարգերի ուղեգծերում կամ ուղեգծերին զուգահեռ (առավելագույնը 3մ հեռավորության վրա) տարածքներում:

4. ՆԱԽԱՏԵՍՎՈՂ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ԲՆՈՒԹԱԳԻՐԸ

4.1. Նախատեսվող աշխատանքները

Գործող D600մ տրամագծի խողովակաշարի համար նախատեսվում է վթարային հատվածների փոխարինում: Դրանք են 3 հատվածներ, որից երկուսը 30 և 50 մ երկարությամբ մետաղական խողովակաշարեր են, իսկ մյուսը 150մ երկարությամբ 2.5-3.5 մմ պատի հաստություն ունեցող խողովակաշարի հատված: Այս խողովակաշարերը նախատեսվում է փոխարինել նոր մետաղական D600մ տրամագծի խողովակներով: Առաջին և երկրորդ հատվածներում նոր խողովակաշարերը նախատեսվում է անցնել բետոնային հենարանների վրա, իսկ 150 մետրանոց հատվածը՝ ստորգետնյա տեղադրմամբ:

D600մ խողովակաշարը կծառայի միայն Մուշական համայնքի ոռոգման տարածքների համար:

Ջրաշեն համայնքի համար ոռոգվող տարածքները նախատեսվում է իրականացնել առանձին խողովակաշարով և հետևյալ սխեմայով. D400մ տրամագծի առկա խողովակաշարը, որը չի գործում և որը առկա երկու աչքանոց ջրընդունիչ կառուցվածքից 700 մ հետո խցափակված է, գտնվում է բարվոք վիճակում: Այստեղ նախատեսվում է վերացնել միայն վերջնամասի խցափակումը: Այս կետից նախատեսվում է միացնել և կառուցել 2.7 կմ

ընդհանուր երկարությամբ նոր ճնշումային ստորգետնյա պոլիէթիլենային D315մ տրամագծի խողովակաշար: Նոր խողովակաշարի սկզբնամասի 0.6կմ հատվածը կանցնի զուգահեռ առկա 600մ-ոց խողովակաշարին: Մնացած 1.1 կմ հատվածը թեքվելով դեպի աջ կմիանա Մուշական համայնքի ուժերով ջրթափ ավազանից կառուցած 300 մ դեպի ներքև առկա գործող 500մ-ոց մետաղական խողովակաշարին:

Նախատեսվող աշխատանքների իրականացումը կնպաստի նաև երկու բնակավայրերի միջև տարեց-տարի շարունակվող վիճաբանությունների ավարտին՝ կապված ջրի բաշխման հետ:

4.2. Տեխնիկական և տեխնոլոգիական լուծումներ

4.2.1. Շինարարության կազմակերպման համառոտ նկարագիր

Շինմոնտաժային աշխատանքների իրականացման տեխնոլոգիայի տեսանկյունից շինարարությունն իրականացվելու է ավանդական եղանակներով՝ համապատասխան շինարարական մեքենաների ու մեխանիզմների կիրառմամբ:

Շինարարական տեխնիկայի մուտքը դեպի ոռոգման համակարգերի տարածքներ նախատեսվում է իրականացնել գոյություն ունեցող ճանապարհներով, իսկ շինարարության նյութատեխնիկական մատակարարումն իրականացնել լիցենզավորված շինարարական կազմակերպություններից:

Շինարարության նյութատեխնիկական մատակարարումը նախատեսվում է իրականացնել հետևյալ սխեմայով.

- շաղախը և բետոնը կառաքվեն մոտակա բետոնաշաղախային հանգույցներից՝ մասնագիտացված տրանսպորտային միջոցներով: Առաքումը կկազմակերպվի այնպիսի պարբերականությամբ, որ ապահովվի շին. աշխատանքների անընդհատությունը:

- հավաքովի ե/բ կոնստրուկցիաների էլեմենտների պատրաստման համար նախատեսվում է տրվում օգտագործել հարակից տարածքների շինարարական արդյունաբերության հզորությունները:

- առանձին մետաղական կոնստրուկցիաները, մոնտաժային իրերն ավտոմոբիլային փոխադրամիջոցներով կբերվեն անմիջապես շինարարական հրապարակ, որտեղ կիրականացվի դրանց տեղադրումն ու պահեստավորումը:

Հողային աշխատանքների հաշվարկն իրականացվել է համաձայն երկրաբանական կտրվածքների: Նախատեսվող գործունեության ժամանակ առաջացող թափոնները հիմնականում 4-րդ և 5-րդ դասի են (համաձայն ՀՀ բնապահպանության նախարարի 2006թ. հոկտեմբերի 26-ի «Հայաստանի Հանրապետությունում գոյացող արտադրության (այդ թվում ընդերքօգտագործման) և սպառման թափոնների ցանկը հաստատելու մասին»

N342-Ն հրամանի): Դրանք իրենցից ներկայացնում են շինարարության խառը թափոններ (3990130001005), ոչ պիտանի հանույթը և հողային աշխատանքների դեպքում հողային, ավազային շլամը (3160250004004), ինչպես նաև շինարարական աշխատանքներում ներգրավված անձնակազմի կողմից առաջացրած կենցաղային աղբը: Վերջիններիս ընդհանուր քանակները շինարարության ողջ ընթացքի համար՝ ըստ առանձին ոռոգման օբյեկտների, բերված են աղյուսակ 4.1-ում:

Աղյուսակ 4.1. Հողային աշխատանքների ծավալներն ու առաջացած թափոնների քանակը

Ոռոգման համակարգի անվանումը	Խրամ. քանդման ընդհ. մակերեսը, մ ²	Հանույթ, մ ³	Ետլիցք մ ³	Ավելցուկային գրունտ, մ ³	Բուսահող, մ ³	Կենցաղային աղբի կանխատեսվող տարեկան քանակ, կգ
Նորքի ջրանցք	4908	2841	1262	1579	-	230

Շինարարական աղբի փաստացի քանակի որոշումը և ծավալաթերթով նախատեսված վճարումը հնարավոր է իրականացնել միայն տեղամասի տեխնիկական հսկողություն իրականացնող ինժեների և հեղինակային հսկողություն իրականացնող կազմակերպության համաձայնության դեպքում:

Շինարարական աղբը շինհրապարակից պարբերաբար կհեռացվի տեղական ինքնակառավարման մարմինների կողմից հատկացված վայր՝ ծածկով ապահովված բեռնատարներով:

Կենցաղային աղբի կուտակման համար շին. հրապարակն ապահովված կլինի համապատասխան աղբամաններով: Շինարարության և շահագործման փուլում առաջացած կենցաղային աղբը աղբահավաք ծառայության կողմից կտեղափոխվի մոտակա աղբավայր:

Շինարարության նորմատիվ տևողությունը, որը այս ծրագրում ընդգրկված ոռոգման բոլոր համակարգերի համար կազմում է ընդհանուր 17 ամիս, որոշվել է հաշվի առնելով օբյեկտների նշանակությունը, կոնստրուկտիվ բնութագրերն ու շինարարության ընդհանուր ծավալը:

Այս ժամանակահատվածը ներառում է նաև վեգետացիոն ժամանակահատվածը և շինարարության հնարավոր ընդհատումները՝ պայմանավորված ցուրտ եղանակային պայմաններով:

Շինարարական աշխատանքների իրականացման համար ներգրավված բանվորական ուժը հիմնականում կլինի տեղական համայնքներից ներգրավված համապատասխան որակավորում ունեցող մասնագետների բրիգադ: Ոչ մասնագիտական բանվորական ուժի կիրառումը պետք է հասցվի նվազագույնի: Ոռոգման համակարգերում շինարարության ընդհանուր ղեկավարությունը կիրականացվի տեղամասի պետերի և աշխղեկների կողմից:

Ստորև բերված է շինարարության գլխավոր հատակագիծը շինարարության բնութագրերով և ցուցանիշներով:

4.2.2. Տեխնիկական միջոցները

Աշխատանքների կատարման համար նախատեսվում է օգտագործել հետևյալ մեքենաները և մեխանիզմները.

Աղյուսակ 4.2. Հիմնական մեքենաների և մեխանիզմների մոտավոր քանակություն

Հ/Հ	Մեքենաների և մեխանիզմների անվանում	Մեքենաների մակնիշը և տիպը	Քանակ, հատ
1	Ավտոինքնաթափ	բեռնատվ. 10տ	3
2	Ավտոբետոնախառնիչ	տարողությունը 2մ³	1
3	Ավտոամբարձիչ	բեռնատվ. 12տ	1
4	Բուլդոզեր	հզորությունը 59-96կՎտ	1
5	Կոմպրեսոր	արտադ-յունը 10մ³/րոպե	1
6	Հետահար մուրձ	ՄՕ-10	2
7	Ձեռքի պնեվմատոփիչ	40կգ	2
8	Էքսկավատոր	նեղ շերտի և 0.65մ³	1
9	Բնահողերի մեխանիկական փխրեցման մեխանիզմ	հիդրոմուրձ	1
10	Խորքային վիբրատոր	ԻՎ	2
11	Զողման ապարատ պողպատի համար	-	1
12	Զողման ապարատ պոլիէթիլենի համար	-	1
13	Գլղոն ինքնագնած	6տ	1
14	Պոմպ “Գնում” հարկ եղած դեպքում	25մ³/ժամ արտադր-թյամբ	1

Աղյուսակ 4.3. Ժամանակավոր շինարարական տնտեսության շենքերի և շինությունների ցուցակ

n/n	Անվանում	Քանակ	Չափեր, մ	Ծախսվող էներգ. կՎտ	Ծանոթագրություն
1	2	3	4	5	6
1	Աշխտակի գրասենյակ	1	8.6 x 3.1	6	կոնտեյներային
2	Գործիքների պահեստ	2	6.7 x 3.0	6	կոնտեյներային
3	Մեխանիկական արհեստանոց	2	7.25 x 2.9	7.2	կոնտեյներային
4	Հանդերձարան չորանոցով	2	6.7 x 3.0	7.22	շարժական
5	Մեկ տեղանոց զուգարան	1	D 1.3	1	-
6	Բուժ. կետ	1	10.0 x 2.4	7.7	կոնտեյներային
7	Կիսաձածկ պահեստ	2	10.0 x 5.0		-
8	ՇԷԿ– 30 հարկ եղած դեպքում	4	2.3 x 0.89		ԱԺ-30C-PM1
9	ՇԷԿ – 60 հարկ եղած դեպքում	2	2.7 x 1.95		ԱԺ-50C-P

Շինարարության տևողությունը

- Բետոնի քանդում ձեռքով – $(8\text{մ}3:0.81)\times 1.2=12:25=0.5\text{ամիս}$
- Բնահողերի քանդում – $6234\text{մ}3:139=45:25=2\text{ամիս}$
- միաձույլ բետոն – $18:5=4:25=0.2\text{ամիս}$
- պողպատե խողովակների մոնտաժ – $376\text{մ}^3:35=11:25=0.5\text{ամիս}$
- պոլիէթիլենե խողովակների մոնտաժ – $3179\text{մ}^3:18=177:25=7\text{ամիս}$

Շինարարության ընդհանուր ժամկետը կկազմի՝

$7+(0.5+2+0.2+0.5)\times 0.3=7+0.96+3$ այլ աշխատանքեր և նախապատրաստական շրջանը=11 ամիս ներառյալ վեգետացիոն ժամանակահատվածը և հնարավոր, ձմեռային սուղ պայմաններից ելնելով, շինարարության ընդհատումները:
Շինարարության ընթացքում կապալառուն վեգետացիոն հատվածը ընդունում է որպես տեխնիկական ընդմիջում:

Աշխատուժի թվաքանակը

Շինարարության աշխատանքների իրականացման համար ներգրավված բանվորական ուժը հիմնականում պետք է լինի բարձր որակավորում ունեցող մասնագետների բրիգադ, ներառյալ էլեկտրագողողներ և բետոնագործներ:

Ոչ մասնագիտական բանվորական ուժի կիրառումը պետք է հասցվի նվազագույնի: Շինարարության ընդհանուր ղեկավարությունը իրագործվելու է տեղամասի պետի և աշխեկի կողմից:

Աշխատուժի ընդլայնուր քանակը – 28 հոգի ներառյալ օժանդակ կառույցների աշխատողները

Բուսահողը բացակայում է:

4.3. Նյութերի և բնառեսուրսների օգտագործում

Աշխատանքների իրականացման համար նախատեսվում է օգտագործել բետոնային խառնուրդ, ամրաններ, ջրամեկուսիչ նյութեր, եռակցման էլեկտրողներ և այլն: Նյութերի ցանկը և քանակները կներկայացվեն աշխատանքային նախագծում:

Բնառեսուրսներից օգտագործվելու է միայն ջուր՝ փոշենստեցման և աշխատողների կենցաղային կարիքների համար:

Ջրապահանջի ստույգ ծավալները նույնպես կներկայացվեն նախագծի կազմում: Այստեղ ներկայացվում են մոտավոր քանակներ:

Խմելու տնտեսական՝

$28 \text{ մարդ} \times 0.025 \text{ լ/մարդ/օր} \times 17 \text{ ամիս} \times 22 \text{ օր/ամիս} = 261.8 \text{ մ}^3 \text{ կամ } 0.7 \text{ մ}^3/\text{օր}:$

Խմելու ջուրը մատակարարվելու է 20 լ բալոններով:

Ջրցան

Միջին օրական ջրապահանջը գնահատվում է 1.2 մ^3 , տաք և առանց տեղումների օրերի թիվը՝ 190, ընդամենը ջրապահանջը՝ 228 մ^3 :

Տեխնիկական ջուրը մատակարարվելու է մոտակա ոռոգման ցանցից, ջրատար մեքենաներով, Երևանի քաղաքապետարանի հետ պայմանագրի հիման վրա:

5. ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ՎՆԱՍԱԿԱՐ ԱԶԴԵՑՈՒԹՅԱՆ ԲԱՑԱՌՄԱՆԸ, ՆՎԱԶԵՑՄԱՆՆ ՈՒ ՓՈԽՀԱՏՈՒՑՄԱՆՆ ՈՒՂՂՎԱԾ ԲՆԱՊԱՀՊԱՆԱԿԱՆ ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐԻ ԾՐԱԳԻՐ

5.1. Բնապահպանական ու սոցիալական ռիսկերը

Ոռոգման համակարգերի բարելավմանն ուղղված աշխատանքները բնապահպանական և սոցիալական տեսանկյունից պարունակում են ցածր ռիսկեր: Ծրագրի իրականացումը որևէ անդադնալի ազդեցություն չի ունենա շրջակա միջավայրի վրա: Տեղայնացված որոշ բացասական ազդեցություններ կանխատեսվում են շինարարության փուլում, սակայն դրանք կունենան սահմանափակ ազդեցություն և կկրեն ժամանակավոր բնույթ:

Շինարարության ընթացքում կառաջանան փոշու արտանետումներ՝ հողային աշխատանքների ժամանակ, ազոտի, ածխածնի և սսֆի օքսիդների արտանետումներ և աղմուկի մակարդակ ավելացում՝ շինարարական և տրանսպորտային միջոցների շահագործման ժամանակ:

Շինարարական թափոնների առաջացում աշխատանքների ամբողջ ընթացքում:

Ոռոգման համակարգերի բարելավման աշխատանքների իրականացման տարածքներում /ծրագրի ազդեցության գոտում/ բնական լանդշաֆտների, մակերևութային և ստորերկրյա ջրային ռեսուրսների, հողային ռեսուրսների, ինչպես նաև բուսական ու կենդանական տեսակների վրա բացասական ազդեցություններ չեն կանխատեսվում:

Ծրագրով նախատեսված աշխատանքները ներառում են արդեն գոյություն ունեցող ոռոգման համակարգերի վերականգնման աշխատանքներ, որոնք իրականացվելու են նախկինում շինարարություն իրականացված տարածքներում՝ ընկած բնակելի տարածքներից դուրս: Նախատեսվող գործունեության իրականացման համար այլ տարածքներ չեն ընդգրկվելու, հետևաբար դրանց ազդեցությունը բնական լանդշաֆտների վրա կլինի նվազագույն՝ կրելով ժամանակավոր բնույթ:

Բոլոր շինարարական աշխատանքները նախատեսվում է իրականացնել համայնքային նշանակության տարածքներում, որոնց վերաբերյալ տեղական ինքնակառավարման մարմինների կողմից կան տրված համապատասխան թույլտվություններ:

Նախագծի իրականացման տարածքներում /ազդեցության գոտում/ բացակայում են բնապահպանական տեսանկյունից խոցելի կամ բնության հատուկ պահպանվող տարածքները, ինչպես նաև պատմամշակութային արժեքները:

Ծրագրի շրջանակներում կատարված աշխատանքները նկատելի դրական

ազդեցություն կունենան բնակչության սոցիալական վիճակի վրա: Արդյունքում ռոռզման համակարգերի բարելավման տարածքներում կբարելավվի բնակչության կյանքի որակը՝ խթան հանդիսանալով տեղի բնակչության սոցիալական-տնտեսական պայմանների բարելավման համար:

Վերականգնման աշխատանքների իրականացման արդյունքում ակնկալվում են հետևյալ դրական ազդեցությունները.

- ջրակորուստների կրճատում, ջրային ռեսուրսների առավել արդյունավետ օգտագործում, պահպանություն և կառավարում,
- բնակիչների կենսամակարդակի բարելավում՝ պայմանավորված ռոռզման ջրի հասանելիությամբ և ռոռզելի հողատարածքների ավելացմամբ,
- ռոռզման ջրի սպառման արդյունավետության բարձրացում,
- բնակչության սոցիալական-տնտեսական պայմանների բարելավում:

Ակնկալվում է, որ մեղմացման միջոցառումների իրականացման արդյունքում զգալի մնացորդային ազդեցություններ չեն լինի:

Կապալառուն, շինարարը, հսկող և վերահսկող մարմինները պետք է խստորեն հետևեն ՇՄԿՊ-ով նախատեսված բնապահպանական մեղմացման միջոցառումների պատշաճ իրականացմանը:

5.2. Բնապահպանական ազդեցությունները մեղմացնող միջոցառումներ

Նախատեսվող գործունեության համապատասխանությունը ՀՀ օրենսդրական պահանջներին և նորմերին նախատեսվում է ապահովել, համաձայն բնապահպանական կառավարման պլանի (ԲԿՊ): ԲԿՊ-ն պարունակում է նախատեսվող գործունեության բոլոր փուլերի ընթացքում (նախագծում, շինարարություն, շահագործում) կանխատեսված հնարավոր անցանկալի բացասական ազդեցությունները կանխելու և մեղմացնելու միջոցառումները, ինչպես նաև մոնիտորինգի գործողություններ՝ ստուգելու համար շինարարական աշխատանքների իրականացման ընթացքի համապատասխանությունը պլանավորված մեղմացնող միջոցառումներին:

ԲԿՊ-ն իրենից ներկայացնում է շրջակա միջավայրի, մարդու առողջության ու շինարարների անվտանգության վրա հնարավոր բացասական ազդեցությունների նկարագրությունը, որոնք հնարավոր են ծրագրի իրականացման նախագծման, շինարարության և շահագործման փուլերում և դրանք կանխող, մեղմացնող միջոցառումների ցանկը:

Հիմնական կապալառուն պատասխանատու է լինելու ԲԿՊ-ում ներառված միջոցառումների իրականացման համար և իր հերթին համապատասխան պայմանագրային պարտավորություններ է նախատեսելու ենթակապալառուի հետ իր պայմանագրերում:

ԲԿՊ-ում նախանշված մեղմացնող միջոցառումների կատարումը և դրանց արդյունավետությունը ստուգելու նպատակով Պատվիրատուի և հեղինակային և տեխնիկական հսկողություն իրականացնող մարմինների կողմից կիրականացվեն կանոնավոր մոնիթորինգ, որի շրջանակներում բնապահպանության մասնագետի կողմից կիրականացվեն մոնիթորինգի դաշտային ստուգայցեր:

Տեխնիկական վերահսկողությունը պետք է իրականացվի ամենօրյա ռեժիմով, որը ներառելու է նաև բնապահպանական, սոցիալական, առողջության և աշխատանքային անվտանգության հարցերը: Տեխնիկական վերահսկողություն իրականացնող կազմակերպությունը պարտավոր է ժամանակին Պատվիրատուին և/կամ նախագծային կազմակերպությանը տեղեկացնել նկատված անհամապատասխանությունների վերաբերյալ:

Ամբողջ ծրագրի շրջակա միջավայրի վրա բացասական ազդեցության նվազեցմանն ու բացառմանն ուղղված միջոցառումների ծախսերի գումարային գնահատումը մոտ 10 մլն. ՀՀ դրամ է, որը կազմում է գործունեության ընդհանուր նախահաշվի արժեքի մոտ 1%-ը:

Ծախսերի արդյունավետության տեսանկյունից նպատակահարմար է համարվել փոշու, աղմուկի, ջրի որակի և թրթռումների մակարդակի պարամետրերի չափագրումներն իրականացնել այն դեպքերում, եթե ազդակիրների կողմից արձանագրվեն համապատասխան բնույթի գանգատներ:

Նախատեսվող գործունեության իրականացման ընթացքում կներդրվի բողոքների արձագանքման մեխանիզմ (ԲԱՄ), որը հիմնականում ուղղված կլինի արտաքին շահագրգիռ կողմերի և ազդակիր հասարակության կողմից իրականացվող գործունեության հետ կապված դժգոհությունների ստացմանը, գնահատմանն ու լուծմանը:

ԲԱՄ-ի հիմնական գործառույթները ևս ներկայացված են ԲԿՊ-ում:

ՀԱՎԵԼՎԱԾ 1. Բնապահպանական կառավարման պլան (ԲԿՊ)

Աղյուսակ 1: Մեղմացնող միջոցառումներ					
Ծրագրի գործողություններ	Շրջակա միջավայրի վրա հնարավոր ազդեցություններ	Առաջարկվող մեղմացնող միջոցառումներ	Միջոցառման իրականացման պատասխանատու մարմին	Մոնիթորինգի պատասխանատու մարմին	Մեղմացնող միջոցառումների ինդիկատիվ արժեքը գնահատվում է ծրագրի արժեքի մոտ 1.0-1.5%
ՆԱԽԱՇԻՆԱՐԱՐԱԿԱՆ ՓՈԻԼ					
1. Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության փորձաքննություն և դրական եզրակացության ձեռքբերում	Համաձայն ՀՀ Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման և փորձաքննության մասին օրենքի (հուլիս 2014 թ.), ըստ ազդեցության նախատեսվող գործունեությունը դասակարգվում է որպես «Գ» կատեգորիա:	1.1. Մշակվել և ՇՄՆ է ներկայացվելու ՆԳՀ հաշվետվությունը՝ բնապահպանական պետական փորձաքննություն իրականացնելու և փորձագիտական եզրակացություն ձեռք բերելու նպատակով:	ՀԳՇՆ	ՋՏԾԻՄ	
2. Հանրային քննարկումներ, հանրության իրազեկում	Հանրության ոչ պատշաճ տեղեկացվածությունը և հնարավոր բողոքները կարող են Ծրագրի ժամկետների ձգձգման պատճառ դառնալ:	2.1. Ոռոգման համակարգերի վերականգնման նախագծերի և ԲԿՊ-ի վերաբերյալ հանրային քննարկումները իրականացվել են ըստ անհրաժեշտ պահանջների: Հանրային քննարկումների վերաբերյալ հայտարարությունները տպագրվել են «Հայաստանի Հանրապետություն» օրաթերթի 2022թ. հունվար և փետրվար ամսվա մի շարք համաներում (տես. նկ. 1):	ՀԳՇՆ, ՋՏԾԻՄ	ՋՏԾԻՄ	
3. Մրցութային և պայմանագրային փաստաթղթերի պատրաստում	ԲԿՊ-ի պահանջները անհրաժեշտ է հաշվի առնել աշխատանքային նախագծում, որի արդյունքում հնարավոր են բնապահպանական բացասական ազդեցություններ՝ ոռոգման համակարգերի շինարարության և շահագործման փուլերում:	3.1. Աշխատանքային նախագիծը մշակվել է հաշվի առնելով ԲԿՊ-ում պլանավորված մեղմացնող միջոցառումները, որոնք պետք է ներառված լինեն նաև մրցութային և պայմանագրային փաստաթղթերում:	ՀԳՇՆ, ՋՏԾԻՄ	ՋՏԾԻՄ	
ՇԻՆԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ ՓՈԻԼ					
1. Առողջության և աշխատանքային անվտանգության պլան					
4. Շինարարական հրապարակի բոլոր գործողությունները	ԲԿՊ-ի և ոռոգման համակարգերի վերակառուցման ծրագրի բնապահպանական պահանջների մասին տեղեկատվության պակասը կարող է հանգեցնել շրջակա միջավայրի վատթարացման: Շինարարական մերձակայքում բնակվող և շինարարական հրապարակում աշխատող մարդկանց ցանկացած	4.1. Անհրաժեշտ է նշանակել բնապահպանական/աշխատանքային անվտանգության և արտակարգ իրավիճակների համար պատասխանատու անձ, ով մշտապես ներկա կգտնվի շինհրապարակում: 4.2. Անհրաժեշտ է ապահովել կրակմարիչի առկայությունը և հեշտ հասանելիությունը շինհրապարակի բոլոր մեքենաներում և հատվածներում:	Կապալառու	ՋՏԾԻՄ, ՏՎԽ	

	հիվանդությունը, վնասվածքը կամ մահը վտանգավոր նյութերի, շին առարկաների ոչ ճիշտ դասավորման և շինհրապարակի ոչ ճիշտ կազմակերպման պատճառով անընդունելի է և կպահանջի համապատասխան պատժամիջոցների կիրառում:	4.3. Անհրաժեշտ է ապահովել առաջին բուժ օգնության դեղատուփի առկայությունը և հեշտ հասանելիությունը շինհրապարակում: 4.4. Բանվորական և այլ անձնակազմը պետք է ապահովվի սեզոնային արտահագուստով և այլ անձնական պաշտպանիչ միջոցներով (սաղավարտ, շնչառական դիմակ, պաշտպանիչ ակնոց և ականջակալ, և անվտանգության գոտի), ինչպես նաև անհրաժեշտ է նախատեսել լծակներ դրանց կիրառումն ապահովելու համար: 4.5. Աշխատանքային անվտանգության և առողջության հետ կապված միջադեպերը պետք է գրանցել և ներկայացվեն ՋՏՕԻՄ-ին: 4.6. Աշխատողներին անհրաժեշտ է տրամադրել կոնկրետ աշխատանքի անվտանգության հրահանգավորում՝ աշխատանքը սկսելուց առաջ: Հրահանգավորման վերաբերյալ պետք է պատշաճ գրանցում կատարել գրանցամատյանում: 4.7. Խստագույնս պահպանել ՀՀ օրենսդրությամբ պահանջվող աշխատանքային անվտանգության նորմերը: 4.8. Անհրաժեշտ է բոլոր աշխատողներին ապահովել պաշտպանիչ դիմակներով, ձեռնոցներով և COVID19-ի այլ անհատական պաշտպանիչ միջոցներով: 4.9. Անհրաժեշտ է շին. հրապարակն ապահովել ախտահանիչ (ալկոհոլի հիմքով) հեղուկներով և անձեռոցիկներով: 4.10. Անհրաժեշտ է իրականացնել աշխատողների ջերմաչափում: Յուրաքանչյուր աշխատողի ջերմությունը չափել օրական երկու անգամ, որից մեկը՝ աշխատանքի ներկայանալու պահին և կատարել համապատասխան նշումներ ջերմաչափման գրանցամատյանում: 4.11. Անհրաժեշտ է բացառել սուր շնչառական վարակների ախտանշաններով (ջերմություն, հագ, հարբուխ, դժվարաշնչություն) աշխատողների մուտքը շին. հրապարակ: 4.12. Շինարարական աշխատանքների ընթացքում անհրաժեշտ է բացառել անհատական պաշտպանիչ միջոցների համատեղ օգտագործումը կամ փոխանակումը, ինչպես նաև իրականացնել համատեղ օգտագործվող գործիքների ախտահանում մեկ աշխատակցից մյուսին փոխանցելիս:		
--	---	--	--	--

2. Հանրության հետ կապերի և իրազեկման պլան					
5. Հանրության իրազեկման բարձրացում, բողոքարկման մեխանիզմ	Ազդեցության ենթակա կողմերի և համայնքների թերի իրազեկվածությունը, տեղեկատվության և փոխըմբռնման պակասը կարող է հանգեցնել դժգոհությունների կամ վրդովմունքի, որի արդյունքում կարող են տեղի ունենալ Ծրագրի ժամկետների հետաձգումներ:	5.1. Շինարարական աշխատանքները սկսելուց առաջ նախատեսվում է իրականացնել հանդիպում ազդակակիր անձանց հետ և տեղեկացնել ԲԱՄ-ի մասին: Հանդիպման ընթացքում կներկայացվի և կներդրվի ԲԱՄ-ը՝ համաձայն որի. Ա) Անհրաժեշտ է տեղադրել ցուցանակներ/ցուցապաստառներ, որոնք պարունակում են տեղեկատվություն շինարար կազմակերպության գրասենյակի գտնվելու վայրի, աշխատանքային ժամերի, պատասխանատու անձանց, ինչպես նաև հեռախոսահամարների մասին, էլեկտրոնային հասցեներ, այդ թվում՝ Պատվիրատուի, համապատասխան բաժնի հեռախոսահամարներ, էլեկտրոնային հասցեներ: Բ) Գրասենյակում անհրաժեշտ է պահել բողոքների գրանցամատյան: Գ) Անհրաժեշտ է նշանակել սոցիալական հարցերով զբաղվող պատասխանատու անձ, իսկ 15 օրվա ընթացքում պատասխանել դիմորդին հարցի լուծման վերաբերյալ:	ԶՏԾԻՄ, Կապալառու	ԶՏԾԻՄ, ՏՎԽ	
3. Շրջակա միջավայրի պահպանության պլան					
6. Նախագծված ոռոգման համակարգերի վերակառուցման աշխատանքներ: Հողային աշխատանքներ Շինանյութերի փոխադրումներ	Գնահատվում են հիմնականում փոշու արտանետումներ, մասնավորապես. - հողային աշխատանքների և ոռոգման համակարգերի վերակառուցման և այլ շին. գործողությունների ընթացքում, - տրանսպորտային միջոցների երթևեկության, ինչպես նաև շին տեխնիկայի շահագործման ընթացքում: Շինարարական աշխատանքների ընթացքում գնահատվում է աղմուկի և թրթռումների մակարդակի աճ:	6.1. Օդի աղտոտման և փոշու կառավարում 6.1.1. Օդի որակի չափագրումներ կիրականացվեն ազդակակիր անձանց համապատասխան բողոքների դեպքում: 6.1.2. Անհրաժեշտ է իրականացնել կանոնավոր ջրցանում շինհրապարակից փոշու արտանետումները նվազագույնի հասցնելու նպատակով: 6.1.3. Անհրաժեշտ է նվազագույնի հասցնել շինհրապարակում պահվող նյութերի և թափոնների քանակը և պահել կուտակված նյութերը հնարավորինս ծածկված վիճակում փոշու հնարավոր տարածումից խուսափելու համար: 6.1.4. Մեքենաների երթևեկությունն անհրաժեշտ է իրականացնել սահմանափակ 30կմ/ժ չգերազանցող արագությամբ՝ երթևեկությունից առաջացող արտանետումները 6.1.5. կրճատելու համար: 6.2. Աղմուկի և թրթռումների կառավարում 6.2.1. Աշխատատեղերում աղմուկի և թրթռումների մակարդակը պետք է համապատասխանի ՀՀ օրենսդրական նորմերին և մակարդակների չափագրումներ կիրականացվեն ազդակակիր անձանց համապատասխան բողոքի դեպքում:	ԶՏԾԻՄ Կապալառու Կապալառու Կապալառու ԶՏԾԻՄ Կապալառու	ԶՏԾԻՄ, ՏՎԽ	

		6.2.2. Անհրաժեշտ է խուսափել մեքենաների և սարքավորումների կայանելուց զգալուն ազդակակիրների հարևանությամբ, ինչպիսիք են՝ մասնավոր բնակելի տները, փոքր բիզնեսի կետերը, հասարակական շենքերը և այլն՝ 6.2.3. Աղմուկ առաջացնող աշխատանքները անհրաժեշտ է իրականացնել օրվա ցերեկային ժամերին՝ 14:00-18:00: 6.2.4. Բոլոր մեքենաները պետք է ապահովված լինեն համապատասխան խլացուցիչներով, որոնց սարքին լինելը պետք է ստուգվի յուրաքանչյուր օր աշխատանքները սկսելուց առաջ: 6.2.5. Անհրաժեշտ է բացառել անսարք վիճակում գտնվող մեքենաների օգտագործումը, իսկ դրանց կամ խլացուցիչների անսարքիության դեպքում տվյալ մեքենան անհրաժեշտ է դուրս բերել շինհրապարակից՝ 6.2.6. Անհրաժեշտ է խուսափել թրթռումներ առաջացնող աշխատանքներ կատարելուց, իսկ նման աշխատանքների անհրաժեշտության դեպքում՝ դրանք իրականացնել ցերեկային ժամերին՝ խստորեն պահպանելով ՀՀ թույլատրելի նորմերի մակարդակները: 6.2.7. Անհաժեշտ է ապահովել բոլոր բանվորներին համապատասխան ԱՊՄ-րով, այդ թվում՝ ականջակալներով:	Կապալառու		
	Ծառափայլին բուսականության վրա ազդեցություն	6.3. Բուսականության պահպանում և կտրավարում 6.3.1. Անհրաժեշտ է պարբերաբար իրականացնել ազդեցության ենթարկված բուսականության ջրցանման միջոցառումներ՝ բուսականության վրա նստած փոշին հեռացնելու նպատակով՝ 6.3.2. Անհրաժեշտ է ապահովել տարածքում առկա բուսականության (եթե առկա են) ոռոգման միջոցառումները շինարարության ընթացքում: 6.3.3. Անհրաժեշտ է բացառել տարածքում այն ծառերի և թփերի հատումը, որոնք նախագծի համաձայն ազդեցության չեն ենթարկվում	Կապալառու Կապալառու Կապալառու	ՋՏԻՄ, ՏՎԽ	
	Պատահական հայտնաբերված գտածոներ	6.4. Մշակութային ժառանգություն 6.4.1. Հողային կամ շին. աշխատանքների ժամանակ հայտնաբերված պատահական գտածոները պետք է գրանցվեն, տեղեկատվությունը պետք է տրամադրվի պատասխանատու մարմիններին, աշխատանքները պետք է հետաձգվեն կամ դրանց կատարման վայրը փոփոխվի՝ գտածոների հետագան պարզելու նպատակով			

4. Շինարարական հրապարակի կազմակերպման պլան					
7. Շին հրապարակի կազմակերպում:	Շինհրապարակի ոչ ճիշտ կազմակերպումից բխող ազդեցություններ, ազդակիր կառույցների և սպասարկվող անձնակազմի վրա:	7.1. Անհրաժեշտ է կազմել շին հրապարակի կազմակերպման սխեման, որում նշված կլինեն, շին նյութերի պահեստավորման, բուսահողի ժամանակավոր պահեստավորման, նյութերի և թափոնների ժամանակավոր կուտակման տեղերը, մեքենաների և սարքավորումների կայանատեղերը և այլն: 7.2. Անհրաժեշտ է հետլիցքն իրականացնել հնարավորինս կարճ ժամկետներում և բացառել անիմաստ բաց խրամուղիների առկայությունը՝ 7.3. Շինհրապարակի տարածքը պետք է պահել մաքուր և կարգավորված: Իրականացնել շինհրապարակի և մոտեցնող ճանապարհների ամենօրյա մաքրում՝ ցեխի և փոշու տարածումը կանխելու նպատակով: 7.4. Անհրաժեշտ է շինհրապարակում ունենալ կեղ-տաջրերի հեռացման տարա (≥ 3 մ³) և հնարավոր կեղտաջրերը/բետոնաջրերը հեռացնել նախատես-ված տարայում: Տարայում հետերոգեն մասնիկների նստեցումից հետո պարզված ջուրը օգտագործել շին աշխատանքներում, իսկ հետերոգեն զանգվածը որպես շին աղբի հեռացնել աղբավայր:	Կապալառու	ՋՏԾԻՄ, ՏՎԽ	
5. Երթևեկության և մոտեցման ճանապարհների կառավարման պլան					
8. Շինհրապարակ մուտք և ելք գործող մեքենաներ	Մոտեցնող ճանապարհների վիճակը երթևեկության կազմակերպման համար գնահատվում է բավարար: Երթևեկության և մոտեցման ճանապարհների վրա գնահատվում են հետևյալ ազդեցությունները. - փոշու, աղմուկի և թրթռումների մակարդակի աճ, - հանրային ճանապարհների վրա ցեխի և շին. աղբի տարածում, - շինարարական ծանր սարքավորումների և փոխադրամիջոցների կողմից ճանապարհներին հնարավոր վնասներ՝	8.1. Մեքենաների և բեռնատարների երթևեկությունն անհրաժեշտ է կազմակերպել հասարակական երթևեկությանը և հիմնական հանրային ճանապարհներին նվազագույն անհարմարություններ և վնաս պատճառելու սկզբունքով՝ 8.2. Մեքենաների և բեռնատարների երթևեկությունն անհրաժեշտ է կազմակերպել շինհրապարակ մուտքի և ելքի համար նախատեսված ճանապարհով՝ 8.3. Անհրաժեշտության դեպքում, ձեռնարկել մոտեց-ման ճանապարհին հասցրած վնասների վերա-կանգման աշխատանքներ՝ ապահովելով ճանա-պարհի նախնական վիճակը: 8.4. Անհրաժեշտության դեպքում ձեռք բերել պետ. մարմիններից շին տրանսպորտային միջոցների երթևեկության ուղիների թույլտվություն 8.5. Խիստ սափել գործողություններից, որոնք կարող են ճանապարհների խցանումների պատճառ դառնալ: 8.6. Մեքենաների և սարքավորումների կայանատեղին անհրաժեշտ է կազմակերպել միայն սահմանված վայրերում: 8.7. Անհրաժեշտ է ապահովել բեռնատարների ծածկով	Կապալառու	ՋՏԾԻՄ, ՏՎԽ	

		երթնեկումը շինհրապարակը լքելիս: 8.8. Անհրաժեշտ է ապահովել փոխադրամիջոցների սարքավորվածությունը աղմուկի կլանիչներով և խլացուցիչներով: 8.9. Անհրաժեշտ է իրականացնել փոխադրամիջոցների տեխնիկական վիճակի կանոնավոր զննում՝ վառելանյութի և յուղի հոսքը կանխելու համար: 8.10. Անհրաժեշտ է դադարեցնել արտահոսքեր ունեցող մեքենաների աշխատանքը և փոխարինել պատշաճ վիճակի մեքենաներով: 8.11. Նախքան շինհրապարակից հեռանալն անհրաժեշտ է ապահովել անվադողերը մաքրելու միջոցներով (աշխատանքային տեղամասում կոպչային մակերևույթների և փոխադրամիջոցների լվացման միջոցներ՝ համապատասխան արտահոսքի կանխման համակարգով) շինարարական աղբն ու ցեխի տարածումը կանխելու համար: 8.12. Պարբերաբար պետք է ստուգել հարակից ճանապարհների վիճակը՝ պարզելու համար շինհրապարակից տարածվող ցեխի առկայությունը, իսկ տարածման դեպքում՝ այն մաքրել:	Կապալառու		
			Կապալառու		
			Կապալառու		
			Կապալառու		
			Կապալառու		
			Կապալառու		
6. Արտակարգ իրավիճակների արձագանքման պլան					
9. Վտանգավոր նյութերի օգտագործում և այլ արտակարգ իրավիճակների դեպքեր (դժբախտ պատահարներ և այլն)	Վառելիքի կամ յուղի արտահոսքի պատճառով հնարավոր է դրանց թափանցում հողի մեջ: Աշխատողների մոտ կորոնավիրուսային հիվանդության (COVID-19) ախտանիշների առակայության դեպքեր՝	9.1. Անհրաժեշտ է նշանակել արտակարգ իրավիճակների համար պատասխանատու անձ, ով մշտապես ներկա կգտնվի շին հրապարակում՝ 9.2. Անհրաժեշտ է մշակել և իրականացնել վտանգավոր նյութերի հետ անվտանգ կերպով վարվելու և պահեստավորելու ընթացակարգերը՝ 9.3. Անհրաժեշտ է իրականացնել արտակարգ իրավիճակների արձագանքման քայլերի մասին տեղեկացնող պաստառների տեղադրում՝ 9.4. Վտանգավոր նյութերի կառավարումը պետք է իրականացնել ՀՀ օրենսդրական պահանջներին համապատասխան: 9.5. Շինարարական բոլոր տեղամասերում անհրաժեշտ է ապահովել արտակարգ պատահարների դեպքում կոնտակտային տվյալները, պատասխանատու անձանց և անվտանգության պատասխանատուի անուն(ները), հեռախոսահամարները պարունակող պաստառների առկայությունը՝ 9.6. Շինարարական աշխատանքների տեղամասերում տեղադրել հրդեհաշիջման սկզբնական միջոցներ, փակցնել հակահրդեհային անվտանգության պաստառներ և այլն: 9.7. Անբարենպաստ օդերևութաբանական պայմանների (քամու արագություն, անհողմություն, մառախուղ)	Կապալառու	ՋՏԻՄ, ՏՎԽ	
			Կապալառու		
			Կապալառու		
			Կապալառու		
			Կապալառու		
			Կապալառու		
			Կապալառու		

		դեպքում աշխատանքներն իրականացնել պահպանելով անվտանգության բոլոր կանոնները կամ շին. աշխատանքները դադարեցնել մինչ օդերևութաբանական պայմանները կլինեն բարենպաստ աշխատանքների վերսկսման համար: 9.8. Արտակարգ պատահարի դեպքում անմիջապես անհրաժեշտ է տեղեկացնել Պատվիրատուին: 9.9. Անհրաժեշտ է անմիջապես տեղեկացնել Պատասխանատուին աշխատողի մոտ թեթև հազի, ջերմության ($>37.3^{\circ}\text{C}$) բարձրացման կամ ինքնազգացողության վատթարացման դեպքում: 9.10. Անհրաժեշտ է իրականացնել աշխատողի անմիջական աշխատանքային տարածքի կամ շփման մակերեսի, օգտագործած գործիքների և անհատական պաշտպանիչ միջոցների (սաղավարտ, արտահագուստ և այլն) անհապաղ ախտահանման միջոցառումներ՝ հիվանդության ախտորոշման դեպքում:	Կապալառու		
7. Թափոնների և նյութերի կառավարման պլան					
10. Շինհրապարակ և շինարարական աշխատանքներ	Շին աղբի տեղադրումը անհամապատասխան վայրերում, ջրահեռացման համակարգ ներթափանցող թափոնները և աղտոտիչները և շինարարական այն նյութերը, որոնք չեն մաքրվում շինհրապարակից իրենցից պոտենցիալ վտանգ են ներկայացնում:	10.1. Հողային հանույթը և այլ շինարարական աղբը տեղադրել բացառապես տեղական իշխանության կողմից հատկացված վայրում: 10.2. Կանոնավոր կերպով (3 օրը մեկ) շինհրապարակից անհրաժեշտ է հեռացնել շինարարական թափոններն ու աղբը՝ փոշին և շին աղբի երկարատև կուտակումը և երթևեկության խոչընդոտները կանխելու համար: 10.3. Շին հրապարակի տարածքի սահմաններում անհրաժեշտ է հատկացնել շին աղբի նախնական կուտակման վայր: 10.4. Անհրաժեշտ է բացառել շինանյութերի և աղբի կուտակումը շինհրապարակից դուրս՝ մասնավոր կամ հասարակական տարածքում, ինչպես նաև տարածքին կից տեղադրված հասարակական աղբամանների օգտագործումը՝ շին թափոնների հեռացման նպատակով: 10.5. Առաջացած երկրորդային օգտագործման համար պիտանի նյութերը հեռացնել շինարար կապալառուի պահեստամաս՝ այլ աշխատանքներում օգտագործելու նպատակով, իսկ գոյացած աղբը տեղափոխել աղբավայր (տես 10.1 ենթակետ): 10.6. Անհրաժեշտ է սպառողական հատկությունները կորցրած յուղի թափոնները հավաքել հերմետիկ տարայում, պահել հրապարակում՝ ըստ վերը նկարագրված կարգի, և հետագայում հանձնել լիցենզավորված վերամշակողի:	Կապալառու	ՋՏԾԻՄ, ՏՎԽ	
			Կապալառու		
			Կապալառու		
			Կապալառու		
			Կապալառու		
			Կապալառու		
			Կապալառու		

8. Աշխատողների և ղեկավար անձնակազմի դասընթացներ					
11. Աշխատողների և ղեկավար անձնակազմի վերապատրաստում	Թերի իրազեկվածության և տեղեկատվության պակասից բխող ազդեցություններ:	11.1. Անհրաժեշտ է իրականացնել բոլոր աշխատողների համար ԲԿՊ պահանջների մասին դասընթացներ այդ թվում թափոնների ճիշտ կառավարման, տարածքը մաքուր պահելու և այլն՝ 11.2. Բոլոր աշխատողներին անհրաժեշտ է իրազեկել աշխատանքի անվտանգության և արտակարգ իրավիճակների արարողակարգի մասին՝ 11.3. Բոլոր վարորդներին անհրաժեշտ է իրազեկել ԵԿՊ-ի վերաբերյալ:	ՋՏՕԻՄ, Կապալառու Կապալառու Կապալառու	ՋՏՕԻՄ ՋՏՕԻՄ, ՏՎԽ ՋՏՕԻՄ, ՏՎԽ	
9. Աշխատանքային տեղամասի վերականգնման և բարեկարգման պլան					
12. Շինհրապարակի վերականգնումը	Անհրաժեշտ է շինհրապարակից հեռացնել շինարարական նյութերը թափոնները և շին պարագաները	12.1. Շինհրապարակից անհրաժեշտ է հեռացնել շինարարության հետ կապված բոլոր պարագաները, այդ թվում՝ չօգտագործված նյութեր, թափոններ, մեքենաներ, սարքավորումներ, ցանկապատում և այլն՝ 12.2. Անհրաժեշտ է վերականգնել բոլոր վնասված կամ տեղահանված կոմունիկացիաները, ապամոնտաժման և վերատեղադրման աշխատանքները՝ 12.3. Անհրաժեշտ է շինհրապարակը մաքրել կենցաղային և այլ աղբից, հեռացնել յուղի, վառելիքի արտահոսքի հետքերը՝	Կապալառու Կապալառու Կապալառու	ՋՏՕԻՄ, ՏՎԽ	
ՀԵՏՇԻՆԱՐԱՐԱԿԱՆ ՇԱՀԱԳՈՐԾՄԱՆ ՓՈԻԼ					
13. Թերությունների վերացման աշխատանքներ	Շինարարական փուլի համար սահմանված բոլոր ազդեցությունները	13.1. Անհրաժեշտ է ապահովել բոլոր մակերեսների՝ այդ թվում՝ ժամանակավոր օգտագործված տարածքների վերականգնումը մինչև սկզբնական վիճակ: 13.2. Անհրաժեշտ է ապահովել կանաչապատման աշխատանքները՝ համաձայն կանաչապատման նախագծի:	ՋՏՕԻՄ, Կապալառու	ՋՏՕԻՄ, Կապալառու	
14. Բնապահպանական աուդիտ		14.1. Իրականացնել հետշինարարական բնապահպանական աուդիտ:	Կապալառու	ՋՏՕԻՄ	

ՀԱՎԵԼՎԱԾ 2. Բնապահպանական մոնիթորինգի պլան

Վայրը/ Գործողությունը/ Փուլը	Մոնիթորինգի ենթակա պարամետրեր	Մոնիթորինգի կետեր	Մոնիթորինգի գործիքներ/ մեթոդներ	Բնապահպանական գործողությունների ցուցանիշ	Պատասխա նատուներ	Մոնիթորինգի հաճախականություն
Շ Ի Ն Ա Ր Ա Ր ՈՒ Թ Յ Ա Ն Փ ՈՒ Լ						
1. Աշխատանք ունենալու հնարա- վորություններ	Աշխատուժը համալրված է տեղաբնակներով	Բոլոր շին. հրապարակ	Փաստաթղթերի ստուգում այդ թվում՝ կապառուի կողմից աշխատատեղեր՝ նախատես- ված տեղաբնակ աշխատողների, ցածր որակավորում ունեցող- ների և կանանց համար	Կապառուի կողմից աշխատանքի ընդունված տեղաբնակ աշխատողների, ցածր որակավորում ունեցողների և կանանց թիվը	ԶՏԻՄ, ՏՎԽ	Կսահմանվի Կապառուի կողմից աշխատուժի համալրման պլանի մեջ դիտարկել շինարարական գործողությունների մոբիլիզացման փուլում
2. Հանրային լսումներ և կապը հանրության հետ	- Հանրության տեղեկացվածությո- ւունը շինարարության փուլերի վերաբերյալ - Ազդակիր կողմերի տեղեկաց- վածություն Բողոքներին արձագանքման մեխանիզմի վերաբերյալ	Բոլոր շին. հրապարակ	- փաստաթղթերի ստուգումներ, - ստուգայցեր շին տեղամասեր, - հանրային լսումներ, - բողոքների գրանցա-մատյանի ստուգումներ	Բողոքներին արձա- գանքման մեխանիզմի իրականացվել է պահանջ- վող ընթացակարգերին համապատասխան	ԶՏԻՄ	Հանրային լսումները՝ շին աշխատանքները սկսելուց առաջ: ԲԱՄ-ը կանոնավոր ժամանակացույցին համապատասխան:
3. Տարածքի մաքրում քարաքեկորներից	- տարածքի մաքրումը քարաքե- կորներից իրականացված է, - շինհրապարակի մերձակայքի բուսականությունը պաշտպանված է	շին. հրապարակ	- տարածքի քարաքեկորներից մաքրմանը վերաբերվող փաստաթղթերի ստուգում, - շին. հրապարակ ստուգայցեր	Գրանցամատյանում տեղեկատվությունն առկա է	ԶՏԻՄ	Կանոնավոր ժամանա- կացույցին համապա- տասխան
4. Շրջակա միջավայրի պահպանություն	- նստվածքների առաջացում, - փոշու և այլ օդի աղտոտիչների արտանետումներ, - աղմուկի և թրթռումների մակարդակի բարձրացում	Բոլոր շին. հրա- պարակներ, շին. հրապարա- կից 50մ հեռա- վորության վրա գտնվող փոշու, աղմուկի, թրթռումների զգայուն ընկալիչներ	- ակնադիտական ստուգում- ներ՝ շինհրապարակ ստուգ- այցերի միջոցով, - բողոքների գրանցամատյանի գրառումների ստուգում; - փոշու, աղմուկի, թրթռում- ների մակարդակների գործիքային ստուգում և վերլուծություն բողոքների առկայության դեպքում:	- գրանցամատյանում գրանցված բողոքներ-ի քանակն ու կարևորությունը, - փոշու, աղմուկի և թրթռումների մա- կարդակը գտնվում է ՀՀ գործող նորմերի սահմաններում	ԶՏԻՄ, ՏՎԽ	Կանոնավոր ժամանա- կացույցին համապա- տասխան

5. Շին աղբի և թափոնների տեղա-դրման վայրեր	- շին աղբի և թափոնների տեղադրման գտնվելու վայրը, հատակագիծը և կառավարումը:	Շին աղբի և թափոնների տեղադրման վայրի հարևանությամբ բնակ-չությանը պատճառված անհարմարություններ:	- փաստաթղթերի ստուգում, - ստուգայցեր շին աղբի և թափոնների տեղադրման վայրեր	- Շին աղբի և թափոնների տեղադրման վայրը և հատակագիծը համապատասխանում են պետ. մարմինների կողմից թույլատրվածին և տարածքի կառավարման պլանին, - գրանցամատյանում գրանցված բողոքների քանակն ու կարևորությունը	ԶՏԻՄ, ՏՎԽ	Կանոնավոր ժամանակացույցին համապատասխան
6. Երթևեկության և մոտեցման ուղիների կառավարումը	- երթուղիների և մոտեցման ուղիների գտնվելու վայրերը; - բնակչությանը պատճառվող անհարմարությունները և անվտանգության հարցերը Ճանապարհներին և այլ կառույցներին՝ հատկապես ջրահեռացման համակարգերին պատճառվող վնասներ:	Ճանապարհների օգտագործում սարքավորումների և նյութերի տեղափոխության համար շինհրապարակի մոտեցման մուտքերը	- փաստաթղթերի ստուգում, - շինհրապարակ կատարած ստուգայցեր	- Երթևեկության և մոտեցման ուղիների համապատասխանությունը Պլանի մասնագրերին, - գրանցամատյանում գրանցված բողոքների քանակն ու կարևորությունը	ԶՏԻՄ, ՏՎԽ	Կանոնավոր ժամանակացույցին համապատասխան
7. Վտանգավոր նյութերի և թափոնների կառավարում	- վառելիքի, յուղերի և այլ թունավոր նյութերի պատահական կամ մշտապես տեղի ունեցող արտահոսքեր	Բոլոր շին. հրապարակ	- փաստաթղթերի ստուգում, - շինհրապարակ կատարած ստուգայցեր	- Պատահարների դեպքում պատահարների հաշվետվության ձևը լրացված է, - պատահարները կառավարվում են արտակարգ իրավիճակների պլանին համապատասխան:	ԶՏԻՄ, ՏՎԽ	Կանոնավոր ժամանակացույցին համապատասխան
8. Թափոնների և շին. նյութերի կառավարում	- Շինարարական թափոնների և նյութերի կառավարումը շինարարության ընթացքում	Բոլոր շին. հրապարակներ	- փաստաթղթերի ստուգում, - շինհրապարակ, հանքեր, թափոնավայրեր կատարած ստուգայցեր	- շին աղբը, կենցաղային աղբը, ոչ պիտանի և ավելցուկային նյութերի քանակները կառավարվում են Պլանին և հրահանգներին համապատասխան և տեղադրվում են միայն թույլատրված վայրում, - թափոնների գրանցամատյանը մշակված է և պատշաճ վարվում է:	Կանոնավոր ժամանակացույցին համապատասխան, ՏՎԽ	
9. Շինհրապարակի վերականգնում, բանվորական հագուստի, անվտանգության կանոնների,	- Աշխատողների սանիտարակենցաղային պայմանները համապատասխանում են ՀՀ գործող նորմերին, - շինհրապարակը մաքրված է, նյութերը և թափոնները	Տեղամասեր կատարած ստուգայցեր	- Աշխատողների սանիտարահիգիենիկ պայմանները համապատասխանում են ՀՀ առողջապահության նախարարի 2012 թ. սեպտեմբերի 19-ի N15-Ն հրամանով հաս-	- ամբողջ շին աղբը, նյութերի մնացորդները և սարքավորումները հեռացված են շինհրապարակից, - թփերի վերատնկման	ԶՏԻՄ, ՏՎԽ	

սանիտարահիլենիկ կանոնների պահպանում	- հեռացված են, բոլոր մակերեսները, այդ թվում՝ ժամանակավոր օգտագործված տարածքները վերականգնված են, - շինհրապարակի տարածքը բարեկարգված է:		տատված «Կազմակերպություններում աշխատողների սանիտարակենցաղային սենքերի» N2.2.8-003-12 սանիտարական կանոնների և նորմերի պահանջներին: - Շինհրապարակի որակի, բանվորական հագուստի կուլտուրայի, անվտանգության կանոնների պահպանման ուղղված մոնիթորինգն իրականացված է համաձայն ՀՀ կառավարության 2020թ. հունիսի 2-ի նիստի N 87 արձանագրություն պահանջների: - Շինհրապարակի վերականգնման պլանն առկա է:	վայրը և քանակը համապատասխանում են նախագծի կանաչապատման պլանին, ապահովված է թփերի 90% կաջողականությունը:		
Շ Ա Հ Ա Գ Ո Ր Ծ Մ Ա Ն (Թ Ե Ր ՈՒ Թ Յ ՈՒ Ն Ն Ե Ր Ի Վ Ե Ր Ա Յ Մ Ա Ն) Փ ՈՒ Լ						
10. Թերությունների վերացման աշխատանքներ	աղմուկի, օդի աղտոտիչների և այլ բնապահպանական ազդեցություններ	Ոռոգման համակարգերի տարածքների սահմաններում	Բողոքներ	Բողոքների դեպքում՝ աղմուկի և թրթռումների, օդի որակի չափագրումներ ստուգելու համար համապատասխանությունը ՀՀ օրենսդրական պահանջներին	ՋՏՕԻՄ	
11. Տարածքի բարեկարգում	Թփերի և այլ բուսականության նորմալ աճ	Բարեկարգման բոլոր տեղամասերը	Ստուգայցեր	Ծառերի, թփերի և խոտածածկույթի սանիտարական վիճակի ստուգումներ	ՋՏՕԻՄ	

ՀԱՎԵԼՎԱԾ 3. Երևանի քաղաքապետարանի գրությունը

	
ԵՐԵՎԱՆԻ ՔԱՂԱՔԱՊԵՏԱՐԱՆ	
ՀՀ, 0015, ք. Երևան, Արգիշտիի 1.	
№ <u>45/157748, 157750, 157751/6</u>	« <u>14</u> » <u>12</u> 2021թ.
«ՀԳՇՆ» ընկերության տնօրեն Վ. Հովասափյանին	
Հարգելի պարոն Հովասափյան	
Ի պատասխան Ձեր 26.11.2021թ. NՎՀ-245, NՎՀ-243 և 29.11.2021թ. NՎեր-301 /գրանցման բանալիներ՝ 2195622, 2195626, 2195616/դիմումների, տեղեկացնում եմ, որ Երևան քաղաքում շինարարական աշխատանքներից, բնակարանների վերանորոգումից, շենքերի վերակառուցումից և քանդումից առաջացած շինարարական թափոնները թույլատրվում է տեղափոխել Սիլիկյան թաղամասին հարող նախկին քարհանքի անօգտագործելի խորշերի տարածք և Էրեբունի վարչական շրջանի Նուբարաշենի խճուղուն հարող աղբի տեղադրման վայր: Մնացած մասով դիմումով ներկայացված հարցադրումները դուրս են Երևանի քաղաքապետարանի աշխատակազմի կոմունալ տնտեսության վարչության, իրավասությունից:	
Հարգանքով՝ ԱՇԽԱՏԱԿԱԶՄԻ ԿՈՄՈՒՆԱԼ ՏՆՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ՎԱՐՉՈՒԹՅԱՆ ՊԵՏԻ ՊԱՇՏՈՆԱԿԱՏԱՐ	
 Ա. ԿԱՐՈՅԱՆ	
աշխատակազմի կոմունալ տնտեսության վարչության աղբահանության և տնտեսական պետի կազմակերպիչ Վ. Առուշանյան հեռ. 011-514-176	
 <u>20/12/2021</u>	

ծրագրի իրականացման արդյունքում ակնկալվող դրական և բացասական բնապահպանական հնարավոր ազդեցությունների, դրանց կանխարգելիչ միջոցառումների վերաբերյալ հարցերը: Նախատեսվող ոռոգման համակարգերի վերականգնման աշխատանքների իրականացման արդյունքում ակնկալվում են ազդակիր համայնքների բնակչության վրա դրական սոցիալ-տնտեսական ազդեցություններ: Ծրագրով նախատեսված աշխատանքները ներառում են արդեն գոյություն ունեցող կառուցվածքների վերականգնման աշխատանքներ, հետևաբար դրանց ազդեցությունը բնական լանդշաֆտների վրա կլինի նվազագույն և կկրի ժամանակավոր բնույթ՝ շինարարության փուլում: Դրանք հիմնականում կապված են օդի ժամանակավոր աղտոտման, շինարարական և կենցաղային թափոնների առկայության, ինչպես նաև աղմուկի ազդեցության հետ:

Աշխատանքային փուլում կազմված Բնապահպանական և սոցիալական կառավարման պլանի /ԲՄԿՊ/-ի համաձայն հնարավոր բոլոր բացասական ազդեցությունները կնվազեցվեն (կմեղմացվեն) ԲՄԿՊ-ում ներառված մեղմացնող միջոցառումների իրականացման և վերահսկման արդյունքում: Շինարարության ավարտից հետո բնապահպանական և սոցիալական բացասական ազդեցություններ չեն ակնկալվում:

Քննարկման մասնակիցների կողմից հանդիպման ընթացքում վեր հանվեցին հետևյալ հարցերը.

Հարց 1. Էրեբունի վարչական շրջանի աշխատակազմի քարտուղար Մարգիս Սահակյան. «վնասված 2-րդ խողովակաշարի 400մմ վերականգնումն ավելի փոքր տրամագծով է նախատեսված Рс315մմ, ջրի բաշխման քանակի հետ կապված անհամամասնություն չի՞ լինի, կապահովվի՞ մնացած հատվածի ոռոգումը»

Պատասխան 1. Խողովակի տրամագիծը ընտրվել է հիդրոմոդուլի բանաձևով և հաշվի է առնված ներկա ոռոգվող և հետագայում ոռոգելի տարածքները, ուստի լիովին կբավարարի Ջրաշենի հողատարածքների ոռոգումը:

Հարց 2. Էրեբունի վարչական շրջանի կոմունալ բաժնի պետ Լևոն Հովհաննիսյան. «Ի՞նչ խորությամբ է տարվելու խողովակաշարը»:

Պատասխան 2. Խողովակաշարը տարվելու է 1.0-ից 1.2 մ խորությամբ, այն պետք է լինի սառնեցման գոտուց ներքև:

Հարց 3. «ՀԻՄԿ» ՀԿ-ի նախագահ Մարի Զարրյան. «Ոռոգման ջուրը որտեղից է գալիս և տվյալ նախագիծը որ տարածքների ոռոգումն է ապահովելու: Արդյո՞ք բնության պահպանվող տարածքը ընդգրկում է, թե՞ ոչ»:

Պատասխան 3. Ոռոգման ջուրը գալիս է Քանաքեռից: Նախագծով ապահովվելու է միայն Մուշական և Ջրաշեն համայնքների հողատարածքների ոռոգումը: Այս նախագիծը բնության պահպանվող տարածքը չի ընդգրկում:

Հարց 4. Երևանի քաղաքապետարանի բնապահպանության վարչության պետի տեղակալ Գևորգ Նավասարդյան. «Խողովակաշարն ի՞նչ խողովակներով է վերանորոգվելու»

Պատասխան 4. Նախագծով նախատեսվում է գուգահեռ երկու խողովակաշար.

1. Առկա 630մմ մետաղական խողովակաշարի՝ վնասված և քայքայված տեղամասերի (մոտ 200մ) փոխարինում, նույն տրամագծի մետաղական խողովակով, որը ոռոգելու է Մուշակուն համայնքի հողատարածքները:

2. Նախագծային Նկ0-00-ից (Գլխամասից 830մ ներքև) նոր պոլիէթիլենային P6315մմ խողովակը միացվելու է առկա մետաղական 400մմ տրամագծով խողովակին և շարունակվելու և մինչև Վերին Ջրաշեն համայնք, որտեղ նորից միանալու է առկա խողովակին:

Մասնակիցներին հետաքրքրող բոլոր հարցերին մասնագետների կողմից տրվեցին համապատասխան պարզաբանումներ և պատասխաններ:

Քննարկման մասնակիցներն իրենց գոհունակությունն հայտնեցին ներկայացված նախագծի վերաբերյալ, ակնկալելով արագ և սահուն վերականգնման աշխատանքներ:

Մասնակիցների ցուցակը կից ներկայացվում է:

Քննարկումների պատասխանատու
և վարող՝

Գ. Նավասարդյան, Երևանի
քաղաքապետարանի
բնապահպանության վարչության
պետի տեղակալ

Արձանագրող՝

Հ. Ասլանյան, «ՀԳՇՆ» ՍՊԸ
սոցիալական հարցերի մասնագետ

Ձեռնարկող՝

Հ. Ուրումյան, «ՀԳՇՆ» ՍՊԸ,
նախագծի գլխավոր մասնագետ

ՈՒՈԳՄԱՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳԵՐԻ ԱՐԴԻԱԿԱՆԱՑՄԱՆ ԾՐԱԳԻՐ

«Նորքի ջրանցքի» ռոտզման համակարգերի վերականգնման նախագծման և
Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության նախնական գնահատման

ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՔՆՆԱՐԿՈՒՄՆԵՐ

Ձեռնարկող՝

«ՀԳՇՆ» ՍՊԸ

« 7 » փետրվարի 2022թ.

Անցկացման վայր՝

Երևանի Հրեմանի վարչ. շրջանի շենքում

Տևողություն՝

1.14³⁰ - 1.15³⁰

Մասնակիցների ցուցակ

N	Անուն, ազգանուն	Համայնք, պաշտոն, զբաղմունք	Կոնտակտային տվյալներ	Ստորագրություն
1.	Սարգսյան Լուսինե	«ԱրմԷ» ՁԳ	053 83 1012 p.amc.ngad@arm.mn	Տ. Սարգսյան
2.	Արմենյան Մարգարիտ	Քրեմա ԲՕԿ գլխ.	041111509	Մ. Արմենյան
3.		Փյունյացի		
4.	Ասատրյան Մանուկ	Հրեմանի Հ/Զ աշխատակ. Կ-ՊՈՂ-Ս	099-85-89-55	Մ. Ասատրյան
5.	Գևորգյան Բաղդասար	Երևանի քաղաքի ԲՆ. վարչ. ԿԳՆ	093543968	Գ. Գևորգյան
6.	Մանուկ Մանուկյան	ՀԳՇՆ-ի ՍՊԸ առկա հարցերի վերաբ.	093558678	Մ. Մանուկյան
7.	Արմենյան Մանուկ	"ՀԳՇՆ" ՍՊԸ Լուսինե	01765-09-00	Մ. Արմենյան
8.	Մանուկյան Մանուկ	Հրեմանի Հ/Զ աշխատակ. Կ-ՊՈՂ-Ս	055580838	Մ. Մանուկյան
9.	Մանուկ Մանուկյան	Հրեմանի Հ/Զ աշխատակ. Կ-ՊՈՂ-Ս	093 678088	Մ. Մանուկյան
10.				
11.				
12.				
13.				
14.				
15.				
16.				

Մասնակիցներին հետաքրքրող բոլոր հարցերին մասնագետների կողմից տրվեցին համապատասխան պարզաբանումներ և պատասխաններ:

Քննարկման մասնակիցներն իրենց գոհունակությունն հայտնեցին ներկայացված նախագծի վերաբերյալ:

Մասնակիցների ցուցակը կից ներկայացվում է:

Քննարկումների պատասխանատու
և վարող՝

Handwritten signature

Գ. Նավասարդյան, Երևանի
քաղաքապետարանի
բնապահպանության վարչության
պետի տեղակալ

Արձանագրող՝

Handwritten signature

Հ. Ասլանյան, «ՀԳՇՆ» ՍՊԸ
սոցիալական հարցերի մասնագետ

Հեռնարկող՝

Հ. Ուրումյան, «ՀԳՇՆ» ՍՊԸ,
նախագծի գլխավոր մասնագետ